

BUITEN

10^e JAARGANG N°. 22.

ZATERDAG 27 MEI 1916.

Foto C. Steenbergh.

HET BEELDENHUIS TE VLISSINGEN.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

TERUG UIT HET RIJK DER DOODEN. UIT HET FRANSCH VAN GASTON LEROUX (22)	BLZ. 254
TWEE STEDEN VAN WALCHEREN, (II), DOOR DR. H. BLINK, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 253, 256—260
STOERE KERELS, DOOR A. HANS	BLZ. 256
OVERMAASCHESCHETSSEN, (I), DOOR ALIX BRANDSE.	„ 257
VECHTENDE STRANDKRABBEN, GEÏLLUSTREERD.	BLZ. 260—261
KINDEREN VAN HET WOOD, DOOR H. E. KUYLMAN	BLZ. 261
BOOMEN EN WATER, DOOR J. VAN DER VEEN, GEÏLL.	BLZ. 262—263
HET „HUIS VAN HUYDECOPER” TE AMSTERDAM, DOOR CORN. J. GIMPEL, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 264
TURKSCHESPREEKWOORDEN, DOOR G.	„ 264

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke Nummers kosten 8 dagen na de verschijning 15 cts., daarna wordt de prijs 25 cts.

TERUG UIT HET RIJK DER DOODEN

Uit het Fransch van GASTON LEROUX.

(22)

XXXI. WAT EEN „FLINKE VROUW” KAN OVERKOMEN.

TEGEN elf uur vertrok La Marinière in zijn auto. Om twaalf uur scheen alles in het kasteel in rust gedompeld. De kasteelklok sloeg twee uur, toen een schaduw, die gebruik maakte van al de haar omringende andere schaduwen, onzichtbaar langs de gladgeknipte hagen, langs de muren en de hekken sloop, en zoo 't midden van het park bereikte. Die schaduw kwam uit het kasteel, door het lage poortje van den Isabella-toren.

Wonderlijk, de honden, die plotseling woedend waren gaan blaffen, zwegen, toen de schaduw langs de hokken sloop en in de diepe duisternis van de platanenlaan verdween.

Verder ging zij door het boschje met hooge boomen, tot zij aan den muur kwam, welke 't park omheinde. Daar volgde zij, een honderd meter ongeveer, het zandpad en bleef eindelijk voor een vermolmd deur staan, die half verborgen was achter een voorhang van klimop en wilde planten.

De schaduw kon zich niet weerhouden dadelijk een doffen kreet te slaken.

De deur, welke zij meende gesloten te zullen vinden, stond half open.

De verbazing, opgewekt door deze onverwachte bijzonderheid in het programma van dezen tragischen nacht, deed Fanny een oogenblik op den weg der misdaad stilstaan.

Lang aarzelde zij echter niet.

Zij zou zich zelve veracht hebben, als zij door een open deur teruggedeinsd was, nu zij zoo ver al was! . . . want haar leven . . . haar geluk . . . de eer van haar naam . . . de toekomst van haar kind . . . hing af van de daad, die zij moest volvoeren! . . . een daad, zoo eenvoudig en zoo weinig moeite opleverend . . . De deur kon wel al een paar weken openstaan, dacht zij . . . misschien wel maanden . . . of de een of andere bediende ging er door, die een avontuurtje in het dorp had . . .

Een paar minuten zat Fanny geduldig neergehurkt in het boschje op de loer.

Zij zag noch hoorde iets verdachts. Toen achtte zij 't oogenblik gekomen, om haar stap te versnellen naar het huisje aan het water, want 't uur naderde, 't uur waarop Martha een rendez-vous had met haar visioenen . . .

Zij liep het park uit zonder iets buitengewoons op te merken, ging langs het zandpad, dat zij goed kende en dat langs de grens van het bosch van Sénart liep, zij volgde het tot het berkenbosch.

Door de boomen heen aanschouwde zij nu van tijd tot tijd de in het oog vallende, kale muren der villa, die afwisselend door de maan verlicht werden. Groote wolken waren aan den hemel: de wind die uit 't bosch kwam en naargeestig begon te huilen, dreef ze in woesten vaart voort.

Maar Fanny met haar meedoogenloos hart, beefde noch fysiek, want zij had eraan gedacht om een dikke cape om te slaan, waar ze tot haar gezicht inging, noch zedelijk, als men 't zoo noemen kan.

De nachtelijke gedaante der dingen ontroerde haar niet. Het onverwachte bewegen van een tak, een door den wind heen en weer geschud piepend kreupelboschje aan den kant van den weg, weerhielden haar niet.

Zij liep voorzichtig, maar schoot toch op en bevond zich weldra achter de planken beschutting, waar zij op 'n anderen nacht met haar lieven man al eens neergehurkt had gezeten, om Martha's spoken te bespieden. Toentertijd handelde het slechts om „te weten”. Nu moest er „gehandeld” worden. Zij wachtte.

't Was dezelfde omgeving en bijna hetzelfde weer . . . met de enkele lichte oogenblikken door de maan . . . de klok in het naburige dorp sloeg hetzelfde aantal slagen, het was hetzelfde droefgeestige trillen der populieren, links bij de bocht van het jaagpad . . . 't was dezelfde ijzige koude, die van den rivierkant af kwam, terwijl de bleeke stroom tusschen de waterlelies aan den oever en de wortels der wilgen zich voortspoedde . . . het was hetzelfde zwakke geluid van een rammelenden ketting.

O, welk een macht had dit ketteringerammel uitgeoefend op de zieke hersenen van zeker iemand! Fanny had niet kunnen nalaten, zelfs op een oogenblik als dit, om er om te lachen, als haar aandacht niet plotseling volkomen getrokken was door de verschijning van de arme Martha op den drempel van het tuinpoortje . . . Ja, zeker, zij was 't wel, zij leek meer dan ooit op een geest . . . Och, 't was zulk een teer, zulk een teer, bevend en nietig wezentje, dat zelfs Fanny met haar wreede hart medelijden met haar gehad zou hebben, als de arme krankzinnige niet plotseling den naam van haar dwazen hartstocht had uitgesproken. „André! . . . André!” . . .

Zij riep haar geliefden geest . . . zij riep haar getrouwe visioen.

Zij zou hem ongetwijfeld ontmoeten, want zij hoorde dingen, die niemand hoorde en zag dingen, die niemand zag . . . De arme vrouw naderde de rivier met de handen uitgestrekt naar haar droombeeld, al roepende: „André, André, ben je daar?” . . .

Toen gleed Fanny als een loerende tijger achter haar aan. Zij was nog maar één stap van haar slachtoffer verwijderd en behoefde slechts één enkele beweging te maken, om haar in de rivier te werpen . . .

Maar dien stap zou zij nimmer doen en die beweging zou nimmer gemaakt worden. Fanny smoorde met moeite een gil van angst, want: *De geest was daar!* . . .

XXXII. DE VLUCHT.

Zij herkende hem aan zijn wond aan den slaap en ook aan zijn gelaat, hetwelk zichtbaar was in het maanlicht, dat door de takken viel. Het was André. Hij was het, met zijn mooie oogen, die nog grooter schenen geworden te zijn en Martha oneindig smartelijk aankeken, 't was zijn bleeke, knappe gezicht, dit was o, zoo bleek en 't scheen alsof een bovennatuurlijk lijden het langer had gemaakt, ofschoon zij den omtrek ervan niet precies kon onderscheiden; die ging verloren in den wazigen, vochtigen nacht, welke altijd mistig was hier aan den waterkant. Hij leek wel een soort vale jas of liever een kleurloos vod aan te hebben, dat één geheel met den damp der rivier vormde. Hij zat op den rand van de oude schuit. Hij had slechts oogen voor Martha.

Dat Fanny, toen zij André's geest bemerkte, 't niet van schrik uitgedild had, kwam doordat elk geluid in haar open mond stakte. De angstkreet der levende bij 't aanschouwen der dooden bleef in haar toegeknepen keel steken en nadat zij wankelend teruggedeinsd was, alsof zij een schok had gekregen, die haar verdoofd had, keerde zij om en ging aan den haal.

Eerst liep zij door 't populierboschje, rende het geheele berkenbosch door en al hollende en hollende bereikte zij de grens van 't woud. Zij durfde niet om te kijken, of zij ook door die vreese-lijke verschijning gevolgd werd, soms leek het haar echter toe of zij het spookachtig geluid van een rammelenden ketting achter zich hoorde . . .

Een oogenblik moest zij stilstaan en op een boomstam gaan uitrusten, een kort oogenblik slechts met haar arme, hijgende lichaam, met haar totaal verwarden geest.

Maar zij ging spoedig weer verder, nog krankzinniger werd haar vlucht, zij was een dier gelijk, waar de honden een drijft-jacht op houden, want zij hoorde bij haar, achter haar, om haar henen ketenen rinkelen, knarsen en heen en weer dansen aan de voeten der dooden! . . .

Toen zij bovenop 't plateau stond, bij den hoek van den parkmuur, ging er weer een huivering door haar heen, want er liep een vreemde gedaante over den weg, die oneindig groote bewegingen in de maneschiijn maakte . . . Toch bracht die gestalte haar van de grenzen der krankzinnigheid terug. Zij herkende den kreupelen Prosper, die zich op zijn krukken voortbewoog.

Zij riep hem, blij zich tegenover een levend wezen te bevinden, tegenover iemand, die nog niet in 't rijk der dooden verblijf hield. Maar hij staarde haar aan, alsof hij haar niet herkende en verwijderde zich snel met waggelenden gang, terwijl hij steeds één van zijn krukken boven zijn hoofd zwaaide en zijn sinister geluid van: hou! hou! hou! liet hooren, 't eenige wat zijn mismaakte mond, precies de bek van een leelijke haas, kon voortbrengen.

Zij raakte den parkmuur aan, nu was zij bijna thuis. In dat ongelukkige wezen had zij daarnet den armen idioot herkend, dien zij op 't kasteel had laten verzorgen; zij herinnerde zich, dat hij niet den dag na 't ongeluk had afgewacht, om te ontsnappen, uit vrees, dat men hem kwaad zou doen....

In haar ooren klonk nu eindelijk het onrustbarende lied van de rammelende kettingen niet meer. Zij begon verstandig te worden, vond het poortje van het park terug, trad het binnen, en ging naar haar kamer door het lage deurtje in den Isabella toren....

Maar toen zij in haar kamer was, met overal licht om haar heen, en zij alles wat zij gedaan en gezien had nog eens naging, zeide zij tegen zich zelve, bang voor een schaduw te zijn geweest.

XXXIV. JACQUES' EN FANNY'S SCHREDEN WORDEN DOOR DEZELFDE GEDACHTEN GELEID.

Was zij heusch bang voor een schaduw geweest? Die vraag stelde Fanny zich den volgenden morgen na dien vreemden tocht.

Hoe kon zij met haar gezond verstand, dat nog geen enkele maal op eenerlei wijze den ziekelijken invloed van Martha noch van haar man had ondervonden, hoe kon zij, Fanny, die aan niets geloofde en voor niets bang was, een visioen hebben?....

Toen zij erover begon na te denken scheen 't haar onmogelijk toe. Zij herinnerde zich in welk een geestestoestand zij den oever had bereikt. Die was zeer misdadig, maar buitengewoon verstandig. Hoe was 't mogelijk dat haar verstand ook maar één seconde op dat punt van streek was geraakt. En als André nu eens niet dood was? Want nu zij hem duidelijk herkend had, was 't minder dwaas te denken dat hij zelf tegenover haar had gestaan, dan dat zij dit tegenover zijn geest had gedaan. Als André niet dood was, zou veel verklaard wezen en in 't bijzonder de nauwkeurige aanwijzingen die Martha gegeven waren, over het drama bij den kruisweg van Fresnaie.

Daar tegenover stond, dat als André niet dood was, verschillende dingen onverklaarbaar bleven. Waar was hij?.... Hoe leefde hij?.... Waarom had hij zijn broer met zijn gezin niet uit het kasteel gejaagd?.... Waarom bleef hij van zijn kinderen gescheiden? Wat betekenden die nachtelijke verschijningen?....

Aan den eenen kant werd het geheim helderder, terwijl 't aan den anderen kant in duisternis toenam! Maar hoe zou hij niet dood kunnen zijn, na alles wat Jacques haar van het drama verteld had? Jacques had 't lijk van zijn broer in een gesloten koffer gestopt en de koffer was dadelijk door Jacques diep in den kelder van „de Reiger” begraven?.... Dus?

Dus had zij geen andere gedachten dan aan den koffer en met haar zin voor 't praktische, die vreemd was aan alle fantasie, besloot zij zelve te gaan zien, of het lijk er wel in lag! Jacques zou in den morgen vertrekken en zij zou zich 's avonds met den kleinen Jacques, te Parijs bij hem voegen. 't Zou toch wel aangenaam wezen precies te weten, wat zij achterlieten! Geestverschijningen of een nog levend slachtoffer, dat in stilte een zonde linge, verbijsterende wraak voorbereidde?....

Dat was nu de kwestie. Fanny zou de Rozengarde niet verlaten, vóór die opgelost was. Jacques ging om negen uur aan den arm van zijn kamerdienaar naar „de Reiger”. Hij had met 't heerlijke frissche weer deze morgenwandeling wenschen te doen.

Hij voelde zich al veel sterker en verheugde zich weer eens de fabriek door te gaan, hetgeen in geen weken gebeurd was.

Hij gaf Fanny een kus en verzocht haar vooral haar komst in 't Terminus Hotel niet uit te stellen, waar hij onder een aangenomen naam ging logeeren om aan de nieuwsgierige journalisten te ontkomen. Hij voegde eraan toe, dat hij ongeveer twee uur op „de Reiger” zou blijven, om zijn laatste schikkingen voor de reis te maken, om elf uur zou hij in de auto stappen en de lunch in Parijs gebruiken.

Fanny was den heelen morgen bezig met 't geven van orders betreffende de bagage, met het regelen van 't werk der bedienden tijdens haar afwezigheid. Verder met de ontvangst van een oude juffrouw uit Juvisy, die de plaats van juffrouw Hélier bij Germaine en den kleinen François zou innemen en die moest verzekeren dat zij gezonde hersens had, nooit aan geesten had geloofd, nooit aan tafeldans had gedaan en die doodverschrikt om zich heen staarde, alsof zij den duivel in eigen persoon uit den vloer of tusschen de muren zou zien verschijnen.

De lakei, de Engelsche kamenier en de keukenhulp konden tegen den avond vertrekken. Zij beweerden den vorigen nacht den geest in 't park te hebben zien voortglijden en hadden hem door 't lage deurtje in den Isabella toren het kasteel zien binnen gaan.

De keukenmeid en Lydia haalden de schouders op bij zulke zotteklap en alle verstandige bedienden waren 't met haar eens. Fanny gebruikte alleen om twaalf uur de lunch; onderwijl

las zij de Parijsche couranten, die over niets anders schreven dan over „den teruggekeerde uit het rijk der dooden”.

De kleine Darbois van de Excelsior had woord gehouden. Hij publiceerde een uitstekend interview, vertelde alles precies zooals 't voorgevallen was en schilderde de slotvrouw van de Rozengarde in de meest vleeiende kleuren af: zij was mooi en verstandig, maar 't was een flinke vrouw, die niet met zich liet spotten. Zij joeg de geesten op de vlucht en zette juffrouw Hélier de deur uit....

Na de lunch ging Fanny naar haar mans kantoor en bracht een groot gedeelte van den middag door met 't rangschikken van familie en zakenpapieren en met 't zoeken naar den grooten sleutel van de garage, dien zij niet vond.

Jacques had hem meegenomen, evenals den sleutel van den kelder in „de Reiger”. Maar Fanny was al besloten 't slot van dien kelder open te breken en een hangslot dat zij al bij zich had met 't verlaten van den kelder erop te doen. Wat de deur der garage betreft, daarvoor zou zij aan Fernand, den waker van „de Reiger”, een sleutel vragen, die haar zou doen open gaan.

Even vóór vieren liet zij 't Engelsche rijtuigje inspannen, dat zij zelf mende; zij reed naar „de Reiger” om 't park heen, ten einde de nieuwsgierigen of de reporters, die voor 't hek konden staan te kijken, het spoor bijster te doen worden.... Zij had een dikken automantel aan en een muts op met een voile eromheen. Onder haar mantel verborg zij een stofmantel, waarmee ze in den kelder „aan 't werk” zou gaan. Zij herinnerde zich, dat daar beneden een houweel, en een schop lagen, die ongetwijfeld vroeger hun diensten bewezen hadden....

Zoodra zij op „de Reiger” aangekomen was, wierp zij Fernand de leidsels toe.

„Wel, beste Fernand, heb je meneer gezien?”

„Ja, Mevrouw en wij waren allemaal blij hem zoo goed te zien! Meneer is met meneer de la Marinière naar Parijs gegaan....”

„Dus meneer de la Marinière is er vanmorgen geweest?”

„Gerust waar, mevrouw, hij wist dat meneer op reis moest en daar hij met zijn auto op weg naar Parijs voorbijkwam, is hij hem komen goeden dag zeggen en heeft hem meegenomen, zoodat de chauffeur, die al door meneer besteld was, terug kon gaan....”

„Zeg eens, Fernand, ik moet in de oude garage wezen, om een paar dingen te halen, die ik noodig heb, en nu heeft meneer den sleutel meegenomen.... Zou jij er niet een voor me kunnen vinden, die de deuren openmaakt? Dat zal, dunkt me, niet lastig zijn”.

„God, Mevrouw, ik heb een hoop sleutels, we kunnen 't probeeren.... ik geloof, dat meneer vanmorgen ook in de oude garage is geweest, ik ben hem daar tegengekomen, toen hij er waarschijnlijk uit kwam; hij had juist den sleutel in zijn hand.... als ik geweten had....”

Fanny dacht oogenblikkelijk: *ook hij heeft het land niet willen verlaten alvorens den koffer gezien te hebben met het lijk erin!*

Gerustgesteld sprong zij uit haar rijtuigje. Als Jacques na een dergelijk bezoek vertrokken was, zonder haar tijding te komen brengen, had alles zich waarschijnlijk normaal toedragen.

Een kwartier later was de garagedeur door de goede zorgen van Fernand open; hij had ten slotte een ouden roestigen sleutel gevonden, die nergens voor gebruikt werd en die precies op het slot paste. „Ik zal hem maar bewaren”, zei Fanny.

„Zooals u wilt, Mevrouw. Heeft Mevrouw mij nog nodig?”

„O, ik heb wat tusschen die snuisterijen te zoeken, steek de lantaarn van 't rijtuig voor mij op, die zal me goede diensten bewijzen.... Zoo.... dank je.... ga nu maar weer aan je werk, hoor Fernand; ik zal je roepen, mocht ik je nodig hebben....”

Zij deed ditmaal heusch de deur achter zich op slot.... hoorde de voetstappen van den waker zich verwijderen en liep toen op de kelderdeur toe. Het was een deur met traliewerk, bestaande uit dikke planken. Het slot was door Jacques uitgekozen, 't was een zeer ingewikkeld model, maar toch erg teer.... Het bood geen weerstand aan de nijptang, die Fanny in den binnenzak van haar automantel met het hangslot en de schroeven had meegebracht.

Mevrouw de la Bossière daalde omlaag, de brandende lantaarn voor zich uit houdend.

Beneden aan de wenteltrap stiet zij bijna dadelijk op een hevigen rommel. Kisten versperden haar den weg. Een groot okshoofd was van zijn plaats gezet. 't Was beslist goed, dat zij gekomen was, Jacques had zeker geen tijd meer gehad, de voorwerpen weer terecht te zetten. Hij was waarschijnlijk door iemand geroepen en was daardoor gestoord.... misschien ook was hij bang geweest, door Fernand verrast te worden of was de la Marinière hem op de binnenplaats komen zoeken en had aan de deur der loods geklopt. Zij schreed verder en bereikte een hoek van den kelder, die nog niet door 't licht uit 't kelderraam verlicht werd. Plotseling stond zij op den rand van een kuil, waarvan de pas opgedolven aarde aan de overzijde lag.

Een deel van die aarde was midden uit den kuil opgegraven en legde den koffer bloot, waarvan hier en daar het vale leer en de doffe koperen knoppen te voorschijn kwamen.

Jacques had zelfs geen tijd gehad de aarde weer in het gat te werpen! Dat zou 't geweest zijn! Hij was stellig midden in zijn arbeid gestoord. Maar zij zou de kracht bezitten dien te voltooien, zeide zij tegen zich zelve!....

(Wordt vervolgd).

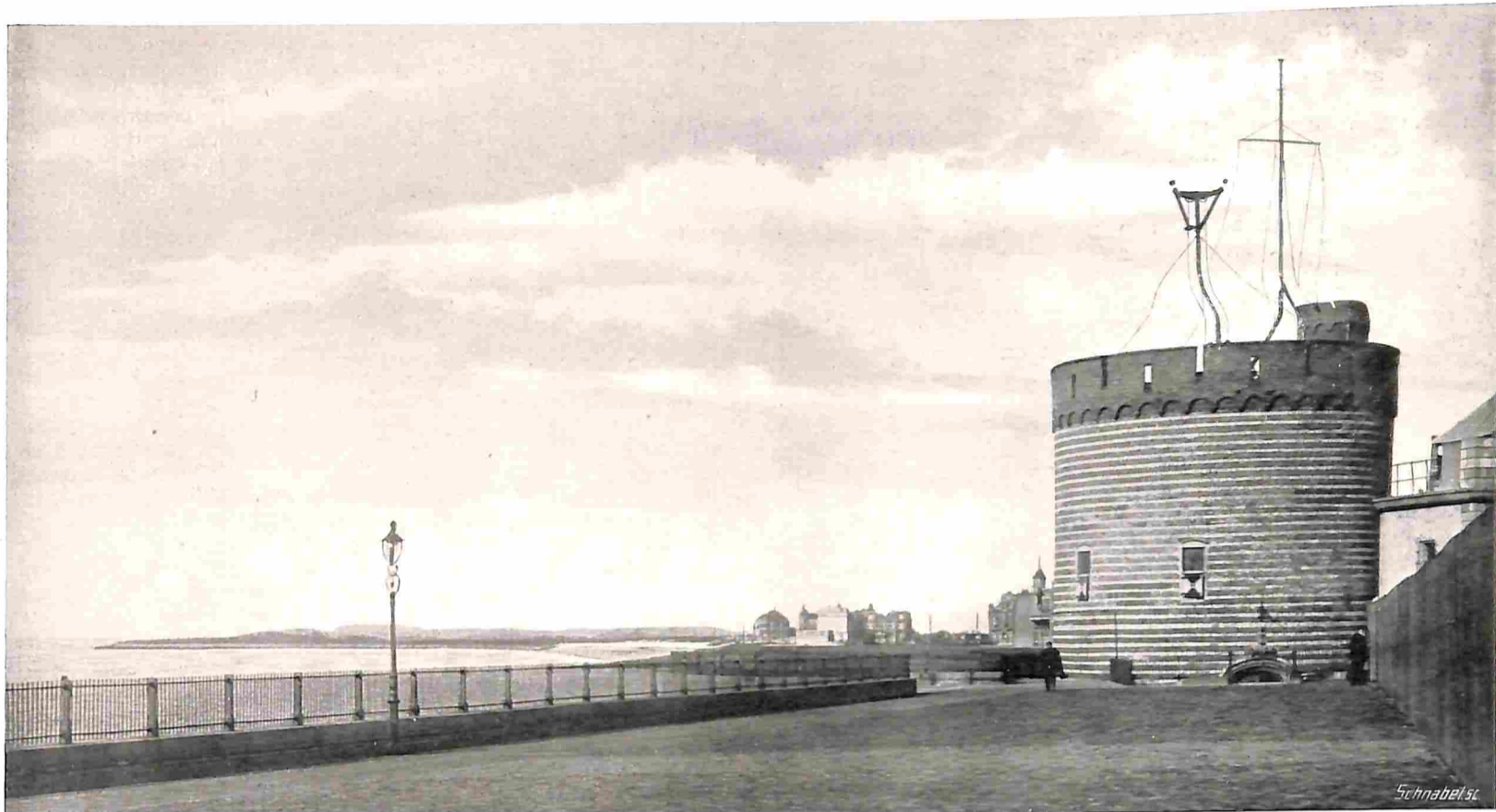

Foto C. Steenbergh.

NOORDZEE-BOULEVARD MET GEVANGENTOREN TE VLISSINGEN.
OP DEN ACHTERGROND DE JONGE BADPLAATS MET STRAND EN DUINEN.

TWEE STEDEN VAN WALCHEREN.

III. VLISSINGEN.

TE Vlissingen houden wij ons niet verder op, dan om iets te zeggen naar aanleiding van eenige plaatjes, die van enkele gedeelten dezer stad gegeven worden. Daarmede wordt geenszins beduid, dat Vlissingen niet belangrijk is en geen schoon meer bezit. Werkelijk, deze badplaats met goed strand en deze meer en meer ontwakende industrie- en handelsstad verdient een nadere beschouwing. Met 21.000 zielen, terwijl Middelburg er slechts 19.500 inwoners bezit, is Vlissingen de grootste stad van het eiland geworden. Sedert 1822 is zijn bevolking tot een drievoud gestegen, Vlissingen is in de eerste plaats door zijn ligging de zeehaven van Walcheren geworden. In het oude gedeelte heeft de stad echter een geheel ander karakter dan Middelburg. Men kan aan alles zien, dat hier nooit de aristocratie zoo zeer den zetel had als in de schoone binnenstad van Walcheren. Vlissingen is een stad, meer opgekomen door schippers, visschers en hun vennooten; bootsgezellen waren de eerste bewoners, en daarbij sloot zich de handel wel aan, doch die verkreeg er nooit zulk een patricisch karakter. Vlissingen had in zijn bouw en wezen daardoor iets meer burgerlijks en stond meer direct met de zee in verband. De nauwe straten en minder rijk gebouwde huizen maakten, met Middelburg vergeleken, een pover figuur. Maar in Vlissingen woonde een taai volk met durf op zee, dat niet schroomde een vijandelijk schip te overmeesteren en binnen te brengen. Kaapvaart was in vroeger eeuwen hier niet ongewoon. Vlissingen vormde door dit alles een milieu, waarin mannen als de Ruyter opgevoed werden.

Van de oude, artistieke gebouwen noemen wij slechts enkele, welke door Vlissingens meest welvarende burgers gesticht zijn, die daarin iets van den rijkdom en kunstzin wilden ten toon stellen. Een dergelijk merkwaardig gebouw is het Beeldenhuis, in 1730 door Jan Westerwijk gebouwd. Een arduinsteenen gevel vormt het frontespice, versierd met zware marmeren beelden. De overlevering verbindt hieraan de legende, dat de stichter uit wanhoop een eind aan zijn leven maakte, toen hij zag, dat zijn broer tegenover hem een nog mooier huis bewoonde. Dit laatste is het tegenwoordige Raadhuis; evenwel heeft het volksverhaal geen grond, omdat het Raadhuis het Beeldenhuis niet overtreft. De Beurs met torentje en uurwerk is een hoogst eenvoudig gebouw. Verder vallen in het oog het gebouw van het Nederlandsche loodswezen, gesticht in 1646 door de gebroeders Lampsens, het Zeemanserve met artistieke poort en op den Noordzee-boulevard de Gevangentoren, een overblijfsel van de poort van Oud-Vlissingen, die in 1563 gebouwd was en thans dient als oudheidkamer. Tal van voorwerpen, die herinneren aan het grootsche verleden der stad, zijn hier bewaard. Vóór dezen toren vindt men een uitstekend gedeelte, een overblijfsel van een voormalig bastion, dat een schoon uitzicht aanbiedt over de zee. Dit gedeelte wordt de Leugenhoek genoemd, naar men wil omdat hier de zeelieden op den uitkijk stonden en omtrent uit zee binnenkomende schepen gissingen maakten, die, hoewel met stelligheid

verteld, meestal zoo onjuist uitkwamen, dat de volkshumor de plek van uitkijk naar die leugens noemde.

En hiermede zeggen wij Walcheren voorloopig vaarwel.

Dr. H. BLINK.

STOERE KERELS.

VEEL verhalen uit Vlaanderen mogen legendarisch schijnen; ik zal steeds eerlijk verklaren of we met legende of van waarheid te doen hebben.

Wanneer ik een gebeurtenis uit 't stroopersleven vertelde, klonk het mij dikwijls tegen: „Dit is legende”. En toch kan ik een voornamen Vlaming noemen, die getuige was van het feit, dat ik hier in 't kort mededeel.

Bij Maldegem woonde een boschkerel — Pier zullen we hem noemen — die zich door geen wet van de jacht op hazen en ander wild afschrikken liet.

Op een stormachtigen avond ontbood Pier den dokter. De strooper was in den arm geschoten. Die arm moet er af, verklaarde de arts.

Goed, doe het dan, antwoordde de man gelaten. Maar geen vreemden, ge verstaat me. Geen babbelaars, geen verraders. Een zaak tusschen ons en u, dokter.

De geneesheer sprak van assistentie, maar Pier verklaarde zelf bij de operatie te zullen helpen. Weg maken, pijn verdooven, hij wilde er niets van hooren; als stoere, onvervaard boschkerel zou hij alles verdragen zonder klagen of kermen.

En in de leemen hut, daar bij het bosch, waar de wind door de boomen voer, speelde zich toen een grootsch tooneel af.

De dokter amputeerde den rechterarm van den strooper, die zelf de lamp in de linkerhand hield, om bij te lichten. En nauwelijks gleed den harden kerel een trek van pijn over 't gelaat, toen 't vlijmend mes in 't vleesch sneed of de zaag op het been knerste. En den volgenden dag liep Pier met 't verband om de stomp in Gods vrije natuur en in den fellen wind, die alle koorts van hem verdreef.

Ik ken nog voorbeelden van zulke stoere mannen. Zoo was de vader van den algemeen bekenden pastoor Hugo Verriest er een.

Jan Verriest, aldus heette hij, koster en lakensnijder te Deerlijk bij Kortrijk, had tijdens een typhus-epidemie de kranken van zijn dorp verzorgd. Hij zelf was het laatste slachtoffer der ziekte. „Leg U te bed”, zei de dokter, smeekte zijn vrouw, „Neen!” was 't koppig antwoord. „Ik zal de typhus rechte dragen”.

En koster Verriest wandelde en werkte, bleef opgewekt en moedig... en hij genas.

Nooit heeft het me verwonderd, als ik in Holland, in Frankrijk, in Duitschland en zelfs uit Amerika, hoorde: „De Vlamingen zijn de felste arbeiders. Hun werkkraft is iets wonderbaars”.

A. HANS.

OVERMAASCHE SCHETSEN.

I. EEN ZILVEREN BRUILOFT.

DE aanzienlijke hofstee lag traag onder de zware boomen, die er rond om heen stonden. Ze scheen te luieren in de groote rust die er vandaag heerschte — ver van 't dorp, in een wijde, rustige omgeving van groene malsche weiden afgewisseld door bouwland. Jacob Daling, de zware reus, zwaaide daar nu al 25 jaren zijn scepter waar- onder ruim een dertig tal arbeiders hun dagelijksche arbeid ge- dwee verrichtten, alles verzoet door het loon wat des Zaterdag kwistig in hun hand werd gelegd. Tegenspraak of eigen-zienswijze werden niet geduld. Jacob „wist” het. Hij had de stee met de omliggende weiden en akkers tot bloei gebracht, groot gemaakt 't was een rijk gedoe geworden. De veestapel vermeerderde gestaag en gevoelige slagen had hij tot nog toe maar weinig gehad. Was het dan te verwonderen dat Jacob gehoorzaamheid eischte? Vol tevredenheid zag hij terug op die 25 jaar van hun huwelijksleven. Hij was er begonnen als 30 jarige met zijn vijf jaar jongere vrouw. Hun huwelijk was kinderloos gebleven. O! de vrouw had er zoo'n weet van gehad, ze had er duk genoeg om „geschreeuwd” 't moeder- geluk nooit gesmaakt te hebben. Jacob had een andere ziens- wijze. „Als ze klein zijn, heb je 't geschreeuw, de groote zorg en 't gespoel van alles wat ze smerig maken en zijn ze groot dan krijg je dat gedonderjaag en dat gejak van de jongens achter de meiden of... omgekeerd. Neen vrouw! we zijn beslist goed af” en lachend voegde hij er aan toe, „je kan het nou nog net an met je eene meid door je verregaande netjesheid, wa wou je nou nog meer der bij hebben?”

De stee lag in trage rust omdat er zilveren bruiloft was: 25 jaar geleden was Jacob Daling met z'n Dingena de huwelijksboot in- gestapt en ze waren er over kalme zeeën gekomen, ze hadden gedobberd zonder veel emotie, averij hadden ze niet gehad. Vier dagen zouden ze er voor nemen om feest te vieren. Vier dagen was het werk gedeeltelijk stop gezet — met doorgaande loonen — zoo'n feest moest herdacht worden en goed ook.

Zaterdag om vier uur was 't ingeluid, nadat Jacob op de bank voor 't huis naast het mandje, overstroomend van zilvergeld, had gezeten, dat achtereenvolgens in de vereelde handen van zijn arbeiders was overgegaan. Hij zag ze, nadat ze een „genavond boer!” gemompeld hadden, lang na, hoe de heele koppel alleen of paarsgewijze het voorplein af en 't hek uitsjokte, 't volk dat hij betaalde. En tevreden was hij opgestaan, had de blinden aangezet en na een lange blik geworpen te hebben over de omliggende landerijen — een langen onderzoekenden blik die voor dagen moest gelden, had hij zijn zijden pet nog wat meer op één oor geschoven en was naar binnen gegaan naar 't hooge vier- kanten vertrek dat bij feestelijke gelegenheden werd bewoond en waar zij sliepen in de onzichtbare slaapsteden achter de her- metisch-gesloten deuren.

Zijn vrouw zat daar al gereed voor het te verwachten bezoek achter het theeblad, zorgvuldig geplaatst op het grof-gehaakte kleedje — om de tafel niet te krassen, op welks blinkend midden als een oase de gegoten glazen schaal op hoogen voet stond, overvloedig gevuld met bruidsuikers.

„Dat ziet er effe goed uit, vrouw”, zei Jacob. Hij borg het ledige geldmandje zuinig op in de secretaire en bijwijze van lief- koozing lag hij — achter haar omlopend — zijn zware hand zoo onzacht op haar schouder, dat de brillanten als hangers aan d'r fijne kanten muts, bibberden en trilden als dauwdruppels.

„As ze nou maar kommen, Jacob”, zei ze benepen, „'t is al niet vroeg meer”.

„De klok is nog niet koud van vijven”, zei Jacob, de deksel van zijn zwaar zilveren horloge latende open springen, „en 't is Zaterdag, maar ze kommen beslist niet vóór 6 uur: kom, ik ga me wat oprisssen” — en hij verdween in de keuken van waar de onzachte manipulaties aan 't vaatwerk door de dienstbode 't trom- melvlies van de bruid bijna verscheurden. Spoedig was hij weer terug om het natte haar met de vingers voor de kleine spiegel behoorlijk in orde te maken, het op een stoel klaar gehangen luster jasje aan te schieten, en zich behagelijk tegenover z'n bruid in de leunstoel neer te vlijen.

En ze kwamen, de familie, en wel nog veel vóór 6 uur, in grooten getale. 't Voorplein stond vol wagentjes en tilburies en de knecht had geen handen genoeg om op stal de opéengepakte paarden- lijven zoo te zetten, dat er geen ongelukken konden gebeuren. Ze bleven tot na middernacht, omdat Zondag de groote dag was, de werkelijke bruilofts-herinneringsdag en die moest door allen worden ingeklonken en ingedronken.

Na veel geroesemoes was 't voorplein weer leeg geworden van de wagentjes die als een lange stoet uit het hek reden, om zich verderop op de verschillende landwegen te verspreiden. De knecht woog welgemoed de dubbeltjes en kwartjes op z'n hand, „nou als dat zoo doorgaat die dagen, dan weet ik het wel” en tevreden was hij op de deel het laddertje opgeklommen dat naar zijn kleine kamer leidde.

Den volgenden morgen — Zondag — gingen ze vol dankbaar- heid op naar 't Bedehuis. De beste tilburie was onder het zware kleed vandaan gehaald en de zwarte Mie kreeg het mooie tuig met berlijnsch zilver belegd op — 't zag er keurig uit, het spulletje van Hoevesteijn. Jacob hielp met zorg zijn bruid, in de Zon-

dagsche kleeren, het hoedje hoog op de kanten muts, er in — en hij zelf onder een nieuwe „sequah” greep blijmoedig de leidsels, zeer toegevend Mie aanzettend tot een gematigd drafje.

De kerk was vol, wat gewoonlijk weinig voorkwam. Dominé preekte meestal voor ledige stoelen en wonder, toch altijd was zijn prediking vol vuur, iederen Zondag weer, de ochtend, de middag, de avond, ontmoediging was den braven herder vreemd. Maar vandaag waren velen opgegaan, niet zoozeer om dominé, maar louter uit nieuwsgierigheid omdat ze weten wilden of „dominé nog zou doelen op Daling's zilveren feeste want hoe is dat nou hé? De boer was goed in z'n wandel en de vrouw gaf aan een ieder als d'r man 't niet zag. De boer beweerde dat geven de luiheid maar in de hand werkte: iedereen kón werken as ze maar wouen, 't werk lag voor 't grijpen met een klein beetje moeite maar: velen hadden de smoor er aan gezien om dat te doen, die vroegen liever, dat was gemakkelijker; 't zou toch aardig zijn als dominé een en ander aanhaalde in z'n tekst”.

't Viel in dat opzicht tegen. De dominé had als tekst, „hoe de wijze maagden den bruigom verbeidden in gereedheid en de dwaze maagden door hun dwaasheid alles verspeelden en te laat kwa- men”. „'t Sloeg als een tang op een varken”, meende de gemeente. Jacob Daling deelde die opinie heelemaal niet. Hij zat trotsch achterovergeleund in z'n bank. Hij voelde zich onder dien tekst den bruigom, hij voelde zich haast Hem, naar wien de wijze maag- den vol verlangen hadden uitgezien. Hij keek naar z'n vrouw, had zij op hem gewacht, naar hem uitgekeken? Neen! hij moest het zich tot zijn spijt bekennen dat het niet zoo geweest was; hij had haar veelmeer overrompeld door zijn aanzoek, te zamen

Foto C. Steenbergh.

BIJ DEN ST. JACOBSTOREN TE VLISSINGEN.

bedisteld met haar vader, de fortuinen bij elkaar — en een eind gemaakt aan de voorkomendheden van den eersten knecht voor de rijke boerendochter.

Zij, nog wat klein en teer toonend op het groen saaien kussen dat ze onder zich had getrokken — ook haar gedachten gingen in de richting van de maagden. Was zij een wijze of wel een dwaze maagd geweest? Zeker, ze had bij Daling een goed leven gehad, dat kon ze niet ontkennen; zorgen had ze niet gehad in die 25 jaren. Jacob had z'n leven op de boerderij geleefd plichtmatig, altijd „er bij” van vroeg tot laat — maar was zijn „stee” niet altijd één en zij tweedens gekomen heel die lange jaren door? O, dat had haar dikwijls zoovél gekost! Zij was evenals haar man haar plichten trouw nagekomen, zeker! hoewel niet zonder horten en stooten — ze kon moeielijk meiden houden — ze was te netjes, te peuterig, werkte te veel mee en daardoor liet de meid het graag op haar aankomen. O, als ze maar kinderen gekregen had, die hadden zoóveel vergoed en hadden al die kleine peuterige gewoontetjes wel weg genomen en door hun vroolijke bedrijvigheid haar leven gevuld, dat in al die jaren — ze most het zichzelf bekennen met een zucht — zoo leeg was geweest — en onwillekeurig rees het beeld van Willem Pauwen haar voor den geest, haar vaders eerste knecht: vreemd waar of hij toch gebleven zou zijn? Na haar huwelijk was hij weggegaan; hij kon het niet aanzien: zij naast Jacob. Zij schrikte op toen de gemeente aanhief „Waar liefde woont, gebied de Heer zijn zegen”. Ja, voor Willem had ze liefde gevoeld, met hem had haar leven zoo anders kunnen zijn. O! wat schaamde ze zich, dat zulke gedachten haar door 't hoofd raasden en dat op den dag van hun zilveren feest. Schuchter keek ze naar haar man, bang dat hij die gedachten op haar voorhoofd zou lezen. Breed en welgedaan leunde hij terug: hem hadden zulke verkeerde gedachten beslist niet beslopen, daar was zij van overtuigd — zijn leven was gekomen zooals hij het zich gewenscht had — hij had er alles op gezet dat het zoo worden zou; 't had hem aan niets ontbroken. Zelfs de kinderen, bij den boerenstand zoo gaarne gezien, had hij niet gemist. En zoó zouden ze misschien nog jaren naast elkaar voortgaan, hij volmaakt tevreden, en zij? Och, als ze maar weer gewoon an 't werk ging en die nare gedachten haar met rust lieten, wel, dan had ze het toch best naar d'r zin, hij was toch goed voor d'r en ze was die jaren zoo an em gewend gerocht, ze zou em voor geen goud missen. En ze vouwde vroom de handen saam voor 't nagebed en ze zond een bede omhoog voor haar, voor Jacob en d'erlui geluk in de komende jaren.

In 't voorportaal op schuifelvoeten ontving ze tal van geluk-

Foto C. Steenbergh.

HET GEBOUW VAN HET NEDERLANDSCHE LOODS-
WEZEN TE VLISSINGEN,
IN 1646 GESTICHT DOOR DE GEBR. LAMPESENS.

wenschen. „Nou mensch wat een zegen, 25 jaar, 't is bekant een menschenleven” — „'t gaat zoetjes aan op de 50 an”, zei een ander. „Veel geluk! Hou je maar taal, je kan het hebben hoor!” meende een derde en zoo ging het voort, haar hand werd geschud dat ie d'er haast pijn deed en ze maar erg blij was, dat Jacob met Mie voorreed — die hij in de nabij gelegen uitspanning was wezen ophalen — en ze zoodoende al die gelukwenshende dorpsbewoners kwijt raakte.

En naast hem gezeten in snellen draf op huis aan door het vruchtbare landschap, belicht door een heerlijken zonneschijn, gingen haar „nare gedachten” als op vleugelen het luchtruim in dat wijd en blauw boven hen koepelde.

* * *
De vlag stak uit en ze hielden dien middag receptie in 't voorvertrek, dat nooit werd gebruikt en waar het sterk naar vocht rook. Op de tafel, die ze gemakshalve en om meer ruimte te winnen in een hoek hadden geschoven, stonden geschaard de boerenjongens, „den avecaat” en de portwijn. Er zou veel bezoek komen; de notabelen hadden zich zoowat aangekondigd. Jacob en z'n vrouw behoorden tot de aanzienlijke boeren, tot de hoogst aangeslagenen. 't Was Zondag — mooi weer — de boerenjongens bij Daling beroemd, „'t was best de moeite er een „hortje” voor te loopen”.

Vrouw Daling stond uit te kijken, zenuwachtig haar hand bewegend over de zware zijde van haar japon en langs het wit kanten ingezette vestje, waaronder haar hart hoorbaar klopte, in afwachting van de eerste bezoekers. Haar man, gewichtig in de lange zwarte jas, die bij vreugde en droefheid alleen voor den dag kwam, toonde geen emotie, voelde zich geheel in evenwicht — maar toen dominé en mevrouw op z'n onverwachts het voorplein opstapten en kort daarna de klopper op de voordeur met korten smak neerkwam, helde het evenwicht even over — een kort moment van zwakte — Daling was zichzelf weer meester. toen de meid het echtpaar binnenliet, dat in gloeiende bewoordingen hun gelukwenschen uitte.

„Dank dominé, dank”, plechtigde Jacob. „Uw wenschen zijn „welgemeend en ook uw prediking deze morgen zoo zeer toepasselijk op dezen feestdag”.

Even lichte 't vroolijk op in de oogen van Dominé, hij begreep ineens — en van vrouw Daling het glas boerenjongens aannemend, zei hij oolijk: „de wijze maagd dus?” O, waarom moest Jacob en nu weer dominé op die prediking doelen. Opeens kwamen de gedachten weer terug; ze tolden d'r door d'r hoofd; ze wist niet meer of mevrouw van dominé boerenjongens of advocaat had gevraagd — op goed geluk af gaf zij het laatste waaraan mevrouw even nipte en het verder liet staan.

Ze kregen een reeks bezoeken. De notabelen van 't dorp, ze kwamen allemaal met d'r vrouwen. Was 't belangstelling, nieuwsgierigheid of de boerenjongens? Jacob voelde zich. Luid ging zijn stem door 't vertrek; hij deed zwaarwichtig, zocht z'n woorden goed te kiezen, maar omdat hij ze zocht, kwamen ze dikwijls falikant verkeerd voor den dag. Maar hoe was dat ook? Hij moest het gesprek voor twee leiden, z'n bruid droeg maar boerenjongens aan, die een ieder „gaarne wilde proeven”, maar 't werd meer dan proeven, de eene flesch ging na de andere — 't werd zwaarheit in 't vertrek en telkens kwamen er meer.

't Was laat op den middag dat Jacob de laatste bezoekers 't hek uitbracht — en toen zonk binnen, dood vermoeid, z'n bruid op een stoel neer. „O, ze was zoo dankbaar dat al de rijken uit het dorp derlui bezocht hadden — 't was een onderscheiding, zeker, en dat waardeerde ze ook ten volle — maar 't was voor haar toch maar aldoor bedienen en nog eens bedienen geweest. Ja, ja! en nu kon ze dadelijk wéér beginnen om achter alles klaar te zetten voor van avond want dan kwamen immers de naaste bureu. Jan Melders en z'n vrouw, een kinderloos echtpaar zooals zij en Jacob. Ze voelde een zeker soort collegialiteit voor vrouw Melders: ze wist zich met haar zoo niet de eenige „een beetje met den nek aangekeken” „omdat ze zoo niks gekund had”, en dat onder al die menschen die er minstens één kind elk jaar bijkregen — ja en je kon het toch maar niet fokseeren — 't was maar goed dat Jacob er niet om maalde: En zij? Och! ze was er aan gewoon gerocht. Daar had je nou Kees Benne en z'n vrouw, die wachtte ze ook — die hadden er liefst 14. . . . 14 zeg ik, en allen in leven — de oudste dochter was al getrouwd en moeder, terwijl zij, vrouw Benne, nauwelijks d'r jongste van de borst af had — daar zat het geluk toch wel wat al te dik op.

Arie Visser en z'n vrouw hadden ze ook verzocht, dat was toch zoo'n best gezin, hè? 12 man sterk, mot je ook niet uitpoetsen, maar allemaal volwassen en doende op de stee, de jongens vervingen de arbeiders, de dochters deden het huishouden. Moeder had een rijk leven, gezelligheid en niet altijd dat gemoed met de meiden, die nooit niks wilden schikken, maar wel 't hooge loon opstreken en er vandoor gingen als 't derlui maar effe niet zinde. De ouwe vrouw van Haage had beloofd te komen met d'r beide jongens as ze wel was — ze had onlangs de fleuris gehad, zoo mooi niet voor een oud mensch. Die jongens waren toch zulke goeie knullen en zoo trouw maar bij moeder gebleven, ze hadden geen gevoel voor de meisjes, dat leek wel, of misschien hadden ze het te best thuis. De oudste bestierde het bedrijf, de jongste was krek de moeder, ook niet sterk, die liefhebberde zoowat om en haar en Jacob, vooral as 't zomerde, dan zaten ze gezellig met d'r drieën op de bank voor 't huis en dan maar redeneren! Droog

Foto C. Steenbergh.

DE OUDE BEURS TE VLISSINGEN.

kemiek was ie ook, misschien had ie wel een voordracht geleerd of zou hij die bijwijlen bewaren voor Dinsdag, 't groote feest? Bel, bel! wat was ze weer aan 't prakizeeren gerocht en ze most nog zóóveel beredderen en klaarzetten en de meid was te lam dat ze rondkeek en d'r hielp — daar had je nou-net-niks an; ze had zich zeker vol gezogen met boerenjongens en Renier de knecht ervan mee gedeeld, die flesschen waren niet voor niemendal zoo gauw geblazen — ja, ja, alles wat je zelf deed, was toch ook maar 't beste gedaan — d'r kleed (schort) voor en dan maar weer aan den gang.

Even daarna kwam Jacob binnen, hij was op stal geweest, gaan kijken omdat ie niet zeker was of de witvoet niet eerder veulenen zou als ie wel berekend had.

Op een rijk met nikkel versierd blad stonden ze alweer geschaard, een aantal wijnglazen en een goed gevulde suikerpot en moest Jacob beslissen of er genoeg roode wijn was uitgezet. Hij had nog net de tijd om een beker met sigaren te vullen en aschbakjes op tafel te zetten, toen de eerste gasten binnen werden geloodst. Ze kwamen allen zonder uitzondering op wie ze gerekend hadden — en ook op wie ze niet gerekend hadden — Jan Piet Mus met z'n zuster en die d'r man en Gert Wouters met z'n vrouw waren 't heele eind van Wielverdam komen rijden om hun te feliciteeren, aardig hee? „Maar ze gongen niet weg vóórdat het dag werd”, zei Wouters, „daar mosten ze maar op rekenen, want z'n vrouw was wat bangelijk uitgevallen en hij hield van plakken”. 't Was een vroolijke bijeenkomst geworden, ze hadden gezongen, grappen gemaakt — de blauwe sigarenwalm die zwaar in 't vertrek hing vertoonde de verhitte vroolijke gezichten in een nevel en vermengde zich met de geur van eau de cologne, die kwistig werd gepresenteerd — 't was bekend dag toen het wagentje met de Mussen en de Woutersen op Wielverdam aanreed.

Het bruidspaar had zich nog voor een paar uur ter ruste begeven. Jacob had 't warm, o, zoo stikwarm in z'n hoofd — z'n ega was een paar maal koud wakker geworden, zoo duk (dikwijls) had ie 't dek van zich afgegooid — hij was beslist niet lekker.

Dat bleek toen ie opkwam gebeld door den eersten knecht, die vroeg om den veearts te halen omdat de witvoet er toch aan toe scheen — hij vloekte alle duivels uit de hel dat dat nu juist ging gebeuren — hij was net effe ingedommeld en z'n hoofd bonkte asof 't zou barsten. Vrouw Daling droop als een schim naar de keuken af; ze wou koffie zetten, misschien deed dat Jacob goed en kalmde z'n booze humeur.

In dien tusschentijd stond Jacob te heerschen op stal, snauwde den knecht, de veearts, zelfs het arme paard, dat het heel niet makkelijk had, werd onvriendelijk toegesproken. O! wat was ie ook naar, hij wist bekend niet hoe ie 't had; z'n hoofd hamerde

zonder ophouden en hij had een flauwe, een kinderachtige smaak in z'n mond. Dat hadt je er nou van als je altijd matig was in 't gewone leven als je nooit niks gebruikte — en as er dan maar es ies bizonders was, dan hadt je de poppen an 't dansen — maar hoe is dat nou hee? je kan er toch niet als Piet Snot bijzitten en de anderen laten drinken, ze zouden je uitlachen op den koop toe — 't was nou met dat al een bedonderd gevoel. Hij hikte, hij voelde zich wit worden, kon er niet bijblijven: alles om hem maakte hem miserabel. Wat had ie ook gerookt! wel zes van die groote feestpoeiers (sigaren) had een elk gehad en dan al die wijn op die boerenjongens van 's middags, kon het ook anders dan verkeerd uitkomen? hij most er niet aan denken. Of de anderen zich ook zoo beroerd zouden voelen als hij?”

Hij liep den stal uit, liet die twee bij 't paard, die zouden het vandaag zonder hem moeten klaarspeulen, die stallucht kon ie nou niet hebben. O, o, en nu vandaag weer feest, weer drinken, weer rooken, daar kon je niet buiten as je niet voor een pap-kind angezien wou worden. 't Polderbestuur zou de middag bij hen komen om te feliciteeren. Morgen 't groote feest, maar dan zou ie ook God danken as 't Woensdag was, 't gewone werk werd begon en ie niet meer al dat lekkers naar binnen hoefde te slaan.

In de keuken vond ie z'n vrouw, bleek en huiverig, een wollen doek omgeknoopt; ze had de koffie klaar, die hij gretig naar binnen sloeg, maar die viel niet al te best. Hij vroeg haar niks en zei ook niks hij wilde niet dat zij, z'n vrouw, zou weten, dat hij, Jacob, de sterke reus, zoo allemachtig weinig verdragen kon. Hij probeerde z'n tweede kom koffie; hij wou niet laten zien dat de eerste hem niet gesmaakt had, maar 't ging niet; hij liet em staan: ook z'n boterham schoof hij op zijde. Z'n vrouw zag het, maar zweeg wijselijk; vreesde een uitbarsting; ze had zelf moeite met d'r brood. Alleen de meid toonde eelust. Hij kon het niet velen: de eene boterham na de andere verdween tusschen haar roode lippen door in haar frisschen mond. O! wat benijdde hij die meid, als ie maar niet die flauwe smaak had was het nog te houden geweest — en die meid over em die maar at en maar keek, zoo half lachend af en toe, alsof ze zeggen wou „boontje komt om z'n loontje”. Hij stond stug op; hij vond het heet in de keuken, waar 't fornuis niet eens aan was. In de deuropening tornde hij tegen den knecht op, die kwam zeggen, dat er een hengstveulen gekomen was en dat de witvoet 't goed miek. Dat was tenminste een meevaller en een pak van z'n hart; effe den veearts spreken en dan ging ie een hortje zitten buiten op de bank; de kouwe lucht zou em wel oprisschen, z'n zeningen gingen op 't oogenblik ook al niet accoord. Even nog stak hij zijn hoofd door 't opgeschoven keukenraam om tegen z'n vrouw te zeggen, dat die haringen in 't zuur, die nog in den kelder stonden, van middag bij 't eten beter zouden vallen dan spek.

En 's middags stond nogmaals 't vertrek vol blauwe sigaren-

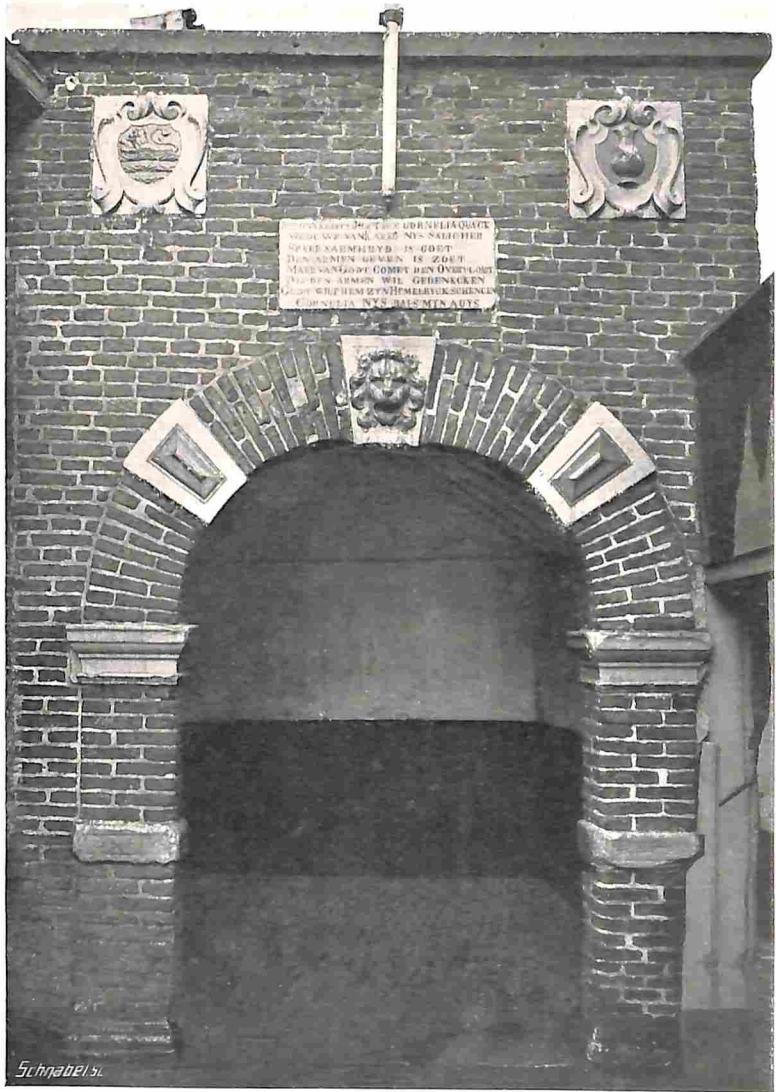

Foto C. Steenbergh.

POORTJE VAN HET ZEEMANSERVE TE VLISSINGEN.

walm en weer was er lustig gedronken. 't Polderbestuur kwam goed, frisch beslagen ten ijs — hij, Jacob, zou zich wat sparen, want om bij het ijs te blijven, dacht ie bij z'n eigen, bij hem kon het op het ouwe wel eens een versch koekie bakken en daar paste ie voor, hij had van morgen genoeg geleejen, die sterke borrel van zoo-even had em wat opgekikkerd.

Wat hadden ze zwaar en lang geredeneerd, hij had er bekant niet bij kunnen blijven en 't was al lang na zeven, toen ze beweging maakten om heen te gaan, hij had een paar maal „wat haast” gezegd, ze genooit nog wat te blijven, hoe is dat nou? Maar in z'n hart was ie toch heel erg blij geweest dat ze doorzetten en gingen.

Met z'n vrouw samen waren ze effen maar naar 't veulen wezen kijken: een mooi diertje, bruin haar had ie en een wit blessie, krek den hengst; jongens, hij kuierde al om z'n moer heen alsof 't zook niks was — de witvoet at tevreden z'n haver, die was het leed alweer vergeten. Daarna waren ze voorzichtig de steile trap opgeklimmen, die naar den graanzolder leidde om te zien of de timmerlui flink waren opgeschoten met de toebereidselen voor het groote feest. De graanzolder, heelemaal leeg en schoon-geveegd, was gepromoveerd tot feesthal. Daar stonden de lange tafels al klaar — wit houten geraamten — die morgen met kaasdoek bekleed den feestdisch zouden vormen, waar ze met z'n zestigen zouden aanzitten; familie, vrienden, geburen, allen hadden ze met graagte aangenomen om te komen.

Morgenvroeg wachtten ze de jonge nichtjes die zouden komen om te versieren, te schikken, te bedistelen. Een tooneel was verzezen voor de voordrachten, die men zou houden; ze rekenden op heel wat. Jacob voelde zich in eens weer lustig: hij had heelemaal geen aanvechting meer om vroeg onder de wol te gaan, hij kreeg echte zin in 't feest van morgen. Zijn vrouw deed ook weer tierig en bedrijvig. Zij daalde af in den kelder, bekeek en betastte de sappig bereide rollades, die vandaag gebraden, morgen lekker zouden smaken bij de fijne broodjes, die extra besteld waren. Ze bleven zó lang nog doende, dat het lang over elf was eer ze te ruste gingen en ditmaal was het een echte rust: ze sliepen zonder dromen en ontwaakten eerst toen de zon al hoog aan den hemel stond.

* * *
Een bedrijvig heen en weer getippel van vlugge voetjes werden ze dra gewaar. Ze waren er dus al, de drie van Looze, Marie Sprang, Neeltje en Ans Voordyke en de beide oudsten van Jan Piet Mus. Aan Jacob en zijn vrouw werd den toegang tot de feesthal ontzegd. Alles moest nu verder een verrassing blijven. De meisjes en twee van hun moeders, zusters van de bruid, hadden op zich genomen alles zó in de puntjes in orde te maken, dat het bruidspaar met zijn gasten kon gaan aanzitten alsof het zelf te gast was. Het kostte de bruid heel wat moeite om zich van alles te onthouden; zij, de bedrijvige huisvrouw, die nooit stil zat, nooit iets overliet, voelde zich vreemd in haar eigen huis. Af en toe probeerde ze naar boven te komen, maar telkenmale ook werd ze met zachte drang terug gedreven naar het woonhuis, waar ze druilerig neergezeten op de punt van d'r stoel, om 't pronkgewaad dat ze al aan had niet te kreuken en de lange kant aan d'r beste muts aan de rugleuning niet te drukken — zich oneindig eentig voelde. Zoo zat ze een hortje en nog es' een hortje; ze was het bekant zat, dat lange zitten wat ze nooit deed. Om drie uur werden de gasten verwacht; om drie uur precies had Jacob op de uitnodiging gezet, „wat was ie toch altijd op de klok”. Ze zuchtte. As de meisjes nou maar es af en toe naar beneden kwamen om er es wat te vertellen van boven en hoe 't wier, een verrassing leek wel mooi, maar nou vond ze 't met dat al toch narigheid.

't Was amper an 12 uur. Jacob ontving tusschen 11 en 12 z'n arbeiders in 't achterhuis. „Zou ze er heen gaan? es kijken, dat verkorte de tijd beslist. Neen, niet doen, ze wist 't: als 't eens verkeerd viel en ie ging opspeulen en dat op zoo'n dag! God! dáár kon ze heelemaal niet tegen. Ze kregen een geschenk in geld, alle dertig arbeiders; de vaste knechts zoowel als de losse, de meid schonk ze een borrel en daarmee was hun feest afgelopen. Ze waren meer dan tevreden, want wat ze kregen was meer dan ze verwacht hadden, „de ouwe wordt scheutig” lachtten ze tegen elkaar.

Aan alle lofzang komt een einde, ook aan 't wachten van vrouw Daling kwam een eind. 't Was een ware uitkomst: Hoe was ze em doorgekomen, die ellenlange morgen? Ze wist 't zelf niet hoeveel malen was ze weer opgestaan en weer gaan zitten hoe

dikwels had ze niet de spelden van der „must” er in gestoken en weer verstoken, 't mag wel twintig keer geweest zijn. Jacob liet zich maar heelemaal niet zien; die wist 't wel, kende 't gezanik as ze stil most zitten. Hij gaf z'n bevelen voor 't onderbrengen van de paarden; de schuur was er voor leeggehaald en er bijgenomen. Er zou heel wat gerij komen.

Wat was 't een verlossing voor de arme vrouw, toen de nichtjes beneden kwamen om in een vroolijke doening en drukke bedrijvigheid tante te vertellen dat boven alles in orde was en dat 't gezien mocht worden. Ze verdwenen pratend en lachend in de tusschenkamer om zich op te frisschen, de groote schorten af te doen waaronder ze vandaan kwamen als vroolijke, kleurige vlinders in hun lichte toiletjes. Jacob kwam z'n luster jasje voor de lange zwarte veranderen en toen stelde het bruidspaar met de aanwezige familie zich op in 't voorvertrek van waaruit zij ze zagen komen, hun gasten in wagentjes, een lange rij, of te voet — ze kwamen allen naar de „stee” om feest te vieren. Ze reden elkaar achterop de voetgangers voorbij, wisselden lachende groeten. Ze waren vol feestvreugde en die feestvreugde was in de kamer bij 't ontvangen, die feestvreugde was in de feesthal en die feest-

vreugde hing nog na in de schemerdonkere lanen, lang nadat iedereen al vertrokken was.

Paarsgewijze gingen ze de nauwe steile trap op, 't bruidspaar vooraan. „Sapristie, waar brengen jullie ons nou heen”, riepen enkelen, maar een uitroep van bewondering toen ze eenmaal boven waren van allen. Bel bel! wat een pracht! Wat een verrassing, schespel, wat is dat mooi verzonnen. Jonge, jonge, daar zou je de graanzolder niet uit kennen.

En het zag er werkelijk heel aardig uit. Langs de witte schoon gekalkte muren guirlandes van levend groen met eigengemaakte rozen er tusschen van rood, roze en wit vloeipapier. Spreuken als „leve 't bruidspaar”, „25-jarige echtvereeniging” in zilveren lijst, „goede reis naar 't goud” en meer nog. De hoofdtafel, waaraan het bruidspaar middenin moest plaatsnemen met de naaste familieleden, stond dwars en daarop in rechte lijn nog drie tafels voor de vrienden, kennissen en de jongelui die talrijk aanwezig waren. Vroolijk stonden de gebloemde bordjes op 't heldere kaasdoek, 't eenvoudig frissche glaswerk naast de ontkurkte roode baai.

't Had heel wat tijd geduurd eer de heele bende boven was langs die steile trap; er was braaf gegicheld en opgeduwd en langer over gedaan dan strikt noodig was. Maar nu waren ze er toch en bezig hun plaatsen te kiezen, de mannen naast hun vrouwen, volgens gewoonte op zulke feesten — voorzorgsmaatregel bij voorkomende opgewondenheid en mogelijke handastelijkheden, een veiligheidsrem voor beide kanten. De jongelui legden beslag op een der tafels; ze wilden onder elkaar zijn en de veiligheidsremmen mochten daar wel ontbreken.

Na veel geschuifel en ongedecideerde plaatskeuze zat men toen eindelijk, een omkijken naar elkaar. „Jô! wat hei jij een beste plak uitgezocht”. „Maar ik zit ook wel best!” „Nou”, zei een grappenmaker op z'n dikke buurdame wijzend met grijpend manuaal. „ik zit ook niet naast niemand”, en van de overkant lachend, „denk an d'r man, as ie begint ben je em nog niet kwijt”. En de betreffende lachte breed en goedig, het dikke gezicht naar den plagerd gewend, zei ze: „je bent hier dan toch niet voor niemendal!”

(Slot volgt).

ALIX BRANDSE.

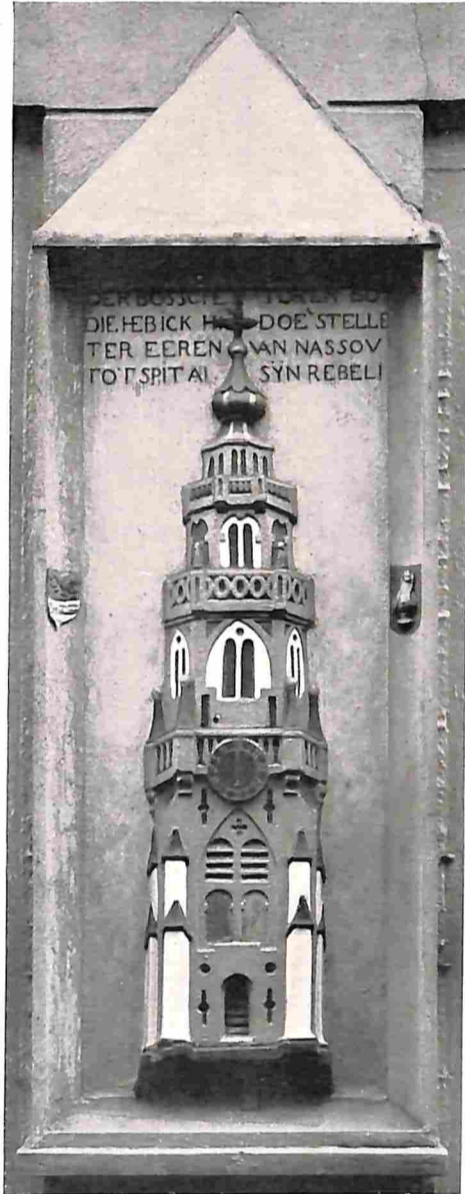

Foto C. Steenbergh.

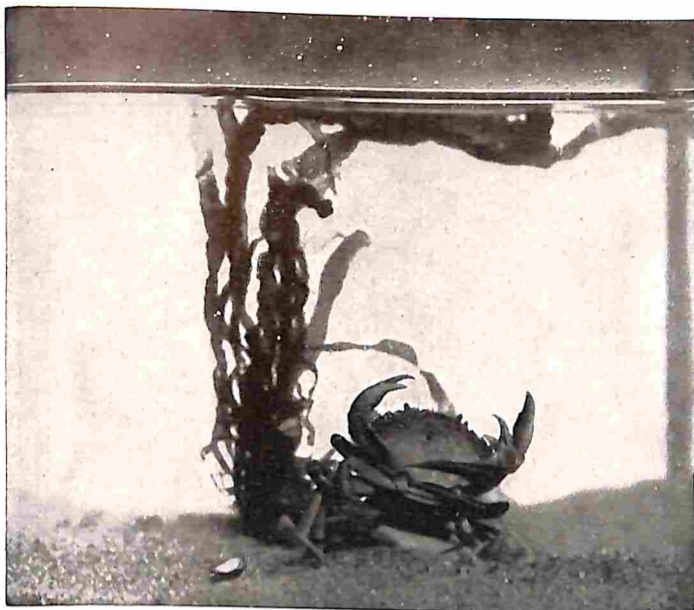
STEEN IN EEN HUIS AAN DE ST. JACOBSTRAATTE VLISSINGEN.

Herinnering aan de daad van den Vlissingschen vaandrig, die in 1629 de Spaansche vlag op den toren te 's-Hertogenbosch door de Prinsenvlag verving.

VECHTENDE STRANDKRABBEN.

TOT de tienpootige kreeften (Dekapoden) behooren naast de Rivierkreeft, de Zeekreeft en de Heremietkreeft ook de Kortstaartige Krabben, waaronder de Gewone Strandkrab (*Carcinus maenas* L.), die in alle Europeesche zeeën tot in de Westelijke Oostzee voorkomt, wel de meest bekende is. — Bij ons is deze krab op vele plaatsen langs de kust zeer algemeen, vooral daar waar steenen enz. het dier gelegenheid bieden om er onder weg te kruipen. Ook in brakwater kan het zich ophouden, zoodat het ook aan den buitenvoet der Zuiderzeedijken voorkomt. Het zijn verstandige en tegelijk komische dieren, wellicht eenigszins te vergelijken met de apen onder de zoogdieren. Zij kunnen evenals deze zeer goed loopen en uitstekend ergens tegen op klauteren, maar het zijn slechte zwimmers. Zij verorberen allerlei dieren, die zij met haar sterke scharen bemachtigen kunnen en leven ook onderling in voortdurenden strijd.

VECHTENDE STRANDKRABBen.

OPN. I. TWEE STRANDKRABBen VAN ONGEVEER GELIJKE GROOTTE STRIJDEN MET ELKAAR, BORST TEGEN BORST GEDRUKT, HOUDT ELK MET DE VOORPOOTEN HET LICHAAM VAN HAAR VIJANDIN OMKLEMD, ZO DAT DE SCHAREN PAARSGEWIJZE GEKRUIST STAAN EN GEEN VAN BEIDE, VAN DIT GEVAARLIJKE WAPEN GEBRUIK KAN MAKEN.

KINDEREN VAN HET WOUd.

ZWAAR ronkend stonden de woudreuzen te sluimeren in de vale ochtendschemering. Hun kille adem hing van den bemorsten bodem tot de hooge, wijdvertakte kruinen en vulde de omgeving met huiverende koude. Kleurloos licht omhulde de oude stammen, die grijsglad oprezen en lange, donkere lanen vormden, waar in het verre verschiet de nacht nog toefde.

Het nachtelijk leven was echter geëindigd en in dit oogenblik van rust tusschen nacht en dag hing de sluimering zwaar en drukkend tusschen de boomen en zweefden vochtige ademgolvingen af en aan.

Beweegloos, zonder beroering, staken de wijde kruinen in de grauwe morgenlucht en wachtten eindloos geduldig op den naderenden dag.

Eene siddering, eene geheimzinnige trilling waart door het woud, en haast onvoelbare koelte vervaagt de kille dampen, en plotseling waart een teer roze tint over de grijs-gladde stammen der beuken. De oosterkim heeft haar morgenkleed aangetrokken en wacht op het kleurenspeel, dat zoo straks zal aanvangen.

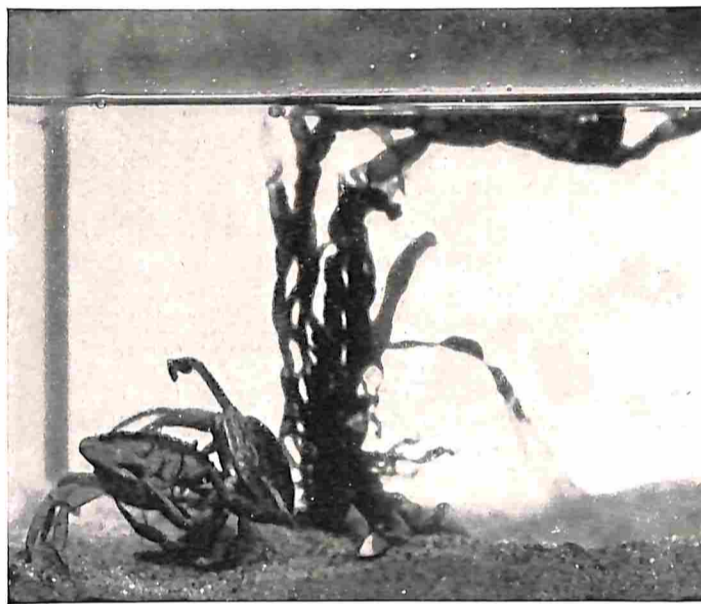
En nu is de betoovering verbroken; overal ontwaakt de natuur, overal komt leven en beweging. Uit een gat in een ouden eik kijkt de spreuw met nieuwsgierige blikken naar buiten en verlaat dan onder luid geschetter zijne rustplaats. Harde, rake slagen klinken door de breede lanen en echoën tegen de massieve stammen, het is de porder van het woud, de groene specht die alles tot ontwaken roept.

In een groot, rond, van mos gebouwd nest ontstaat beweging, en omzichtig gluren twee zwarte kijkertjes naar omlaag, omhoog, naar links en rechts en dan met een sprong komt het eekhoortje te voorschijn en rekt zijne stramme leden om vervolgens naar beneden te klauteren en zich op den zachten bodem een ontbijt te verschaffen.

In de splitsing van twee zware takken komt ook leven. De boschduif ontwaakt; schudt zich de vederen uit, rekt vervolgens de wieken, spant ze langs den uitgestrekte poot en stijgt dan luiddreppend omhoog om in lange zweefvlucht over het bosch te drijven en zich dan neer te zetten in den hoogsten top van een eik.

In het morgenlicht kleurt zich de borst hoog-roze, de rug diep-blauw, de schouders licht-grijs, de staart lood-blauw. De fraaie werving tusschen den intelligenten kleinen kop en het krachtige lichaam is versierd met eene witte, halve maanvormige bevedering en de zijden van den slanken hals glanzen als paarlemoer in de stralenbundels der rijzende zon.

Nu verdikt zich de krop en diep uit zijn binnenste laat de duif onder elegante nijgingen zijn sonoren morgengroet hooren. In zwelling en daling beweegt zich de krop en ernstig en diep vult zijn roep het woud van beuken en eiken.

VECHTENDE STRANDKRABBen.

OPN. II. AAN DE STERKSTE KRAB GELUKT HET, DOOR HEEN EN WEER DRUKKEN ZICH VAN HAAR VIJANDIN TE ONTSLAAN. MET DE ACHTERPOOTEN ZICH KRACHTIG TEGEN DEN BODEM SCHRAP ZETTEND, WERPT ZIJ HAAR, NADAT ZIJ HAAR OMHOOG GETILD HEEFT, OVER DEN KOP.

Van ver en nabij wordt deze stem herhaald, van ver en nabij klinkt nu het vogelied; het dagleven is begonnen.

Op den horizontalen tak, zwaar als een boom zelf, naderen de strijders elkander. In een harnas van veeren, gelijk van kleur en teekening, met dezelfde verweermiddelen, namelijk bek en vleugels, aanvaarden zij den strijd.

't Is het liefdesduel, dat telken jare door de houtduiven gestreden wordt voor het bezit van het wijfje.

Met de vleugels omhoog gericht gelijk een schild, den poot schrap gezet, den kop in de dikke nekvederen teruggetrokken, zoo treden zij op elkander toe, vallen elkander aan en houwen en hakken met den grooten, krachtigen snavel op elkander in.

Nog dieper van tint wordt de roze borst, nog donkerder van blauw schijnt de rug, en vol van vijandschap fonkelt het oog de tegenpartij tegemoet. Zwiepend geeselen de met stevige pennen voorziene vleugels elkander. Slag valt op slag en niet eer eindigt de strijd tot een van beiden overwinnaar is en hoewel gehavend en verwond, zich in het bezit kan stellen van het zoo lang begeerde vrouwtje.

Hoog in de lucht ijlen twee nietige gestalten voort. Regelmatig kleppen de wieken op en neer, en voort gaat het in snelle vlucht naar de wijde landen, waar zij elken dag hun voedsel gaan zoeken.

Nu de strijd getreden is zijn de houtduiven onafscheidelijk en zelfs als zij in groote getale naar het land trekken, vliegen zij zijde aan zijde.

Daar liggen de akkers en weilanden reeds onder hen en de wieken intrekking, dalen zij snel om zich aan den oever van eene snelvlietende beek neer te zetten.

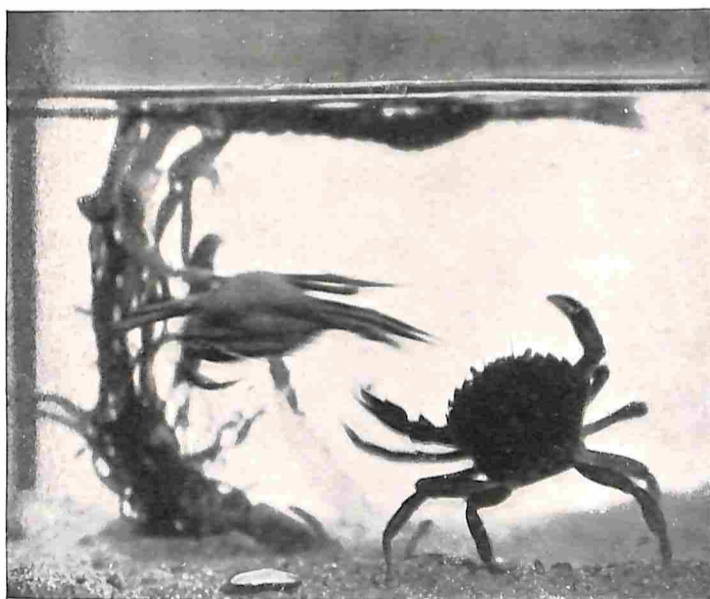
Naarstig zoekend naar voedsel trippelen de pootjes heen en weer en dan als de duiven verzadigd zijn — nemen zij het dagelijksch bad.

Aan de glooijing van den oeverrand laten zij zich in het ondiepe water neer en werpen met de vleugels eene sproeiing van water over zich heen.

Als een stip gelijk, zweeft de sperwer in de hooge voorjaarslucht, het scherpe oog naar de aarde gericht, op jacht naar prooi! De wieken in rust, wijd uitgespreid, cirkelt hij over de landen en tuurt en speurt of zich ook iets onder hem beweegt.

De wreede klauwen heeft hij tegen het lijf gedrukt, onzichtbaar in de dikke bevedering.

Daar schieten de zwarte oogen vuur, krampachtig knijpen de klauwen tesamen, dieper buigt zich de kop en krommer nog wordt de haakbek. De sperwer heeft de duiven ontdekt. Ook deze raden reeds zijne

Foto's Bartels. VECHTENDE STRANDKRABBen.

OPN. III. DE KRAB, DIE HET ONDERSPIT HEEFT MOETEN DELVEN, REDT ZICH DOOR EEN SNELLE VLUCHT. KRAMPACHTIG, WATERTREDEND, WERKT ZIJ ZICH AAN EEN ALGENPLANT OMHOOG, HAAR VIJANDIN DAARBIJ MET DE SCHAREN TRACHTENDE AF TE WEREN. DE OVERWINNENDE KRAB VERVOLGT HAAR, HOOG OPGERICHT, MET DE SCHAREN WIJD UITEEN GESPREID.

Tusschen de opnamen I en II ligt ongeveer 1/2 minuut, tusschen II en III eenige seconden. (1/2 van de ware grootte).

tegenwoordigheid, want de leeuwerik liet zijn angstigen waarschuwingskreet reeds hooren.

Verstard drukken de duiven zich op den bodem, met schuin gericht kop den roover in al zijne bewegingen volgend.

Deze heeft echter zijne cirkelvluicht gestaakt en onbewegelijk als aan een koord hangt hij in de ijle lucht en berekent zijn aanval. Dan trekt hij de uitgespreide wieken tegen het lichaam en als een steen giert hij door de lucht om zich op zijn slachtoffer te storten.

De duiven werpen nu den verlamdenden angst af en voor de vijand hen heeft bereikt vliegen zij met krachtigen slag op om te trachten zich boven den sperwer te verheffen.

Een oogenblik weifelend, wie van de twee hij moet pakken, verliest de roofvogel de zekerheid van zijn aanval en daardoor is het eerste gevaar afgewend en krijgen de duiven een flinken voorsprong op hun vervolger.

Nu wordt het een wilde jacht, een strijd op leven en dood.

Tot het uiterste spannen de duiven hunne krachten in, in suizende vlucht vervolgt hen de sperwer.

Met verlangende blikken kijken de duiven naar het bosch, waar zij tusschen het takkengewar wel weten te ontkomen aan den tegenstander, die in de vrije lucht weldra de baas zal zijn. Krachtig, met rukkenden vleugelslag spoeden zij zich voorwaarts, maar reeds is de roover hen ter zijde en tracht zijne scherpe klauwen in den rug van zijne buit te slaan.

Deze weet echter door eene plotseling vallende beweging aan den aanval te ontkomen en sneller nog zwiepen de sterke vleugels door de lucht.

Wederom stijgt de sperwer boven de duiven, om opnieuw zich bliksemsnel omlaag te werpen, maar dan ook is het veilige bosch bereikt en voor zijne doodelijke klauwen de prooi gegrepen hebben, hebben de duiven zich met eene laatste krachtsinspanning tusschen de boomen geworpen en ontkomen zodoende aan verdere aanvallen.

De sperwer laat een scherp kreet hooren en vervolgt, uitgejouwd door kwikstaart en mees, zijn weg, de duiven zitten doodelijk vermoeid op een tak, en drukken de hijgende lichaampjes tegen elkander en lang duurt het voor zij geheel bekomen zijn van den doorgestanen angst.

De beukenknoppen hebben hun covercoatjasjes uitgetrokken en het malsche, lichte groen der blaadjes ontrolt zich meer en meer; de zoete geuren van vogelkers, lijsterbes en meidoorn vervullen de geheele omgeving, de larixen weven roode knopjes door het teergroene loover en schitterende varens wiegen hun groote bladeren boven het heldere water der beek. Lente heeft haar intocht gedaan. Diep-rose schittert de borst van de houtduiven en een niet gekend vuur flonkert in hunne oogen. In schommelenden gang loopen zij door de boschpaden en vergaren het fijne rijns voor het nest, dat op den mik van den ouden eik gebouwd wordt.

Foto J. van der Veen.

BOOMEN EN WATER.

CANADEESCHE POPULIEREN IN HET WATER.

Door paringspel wordt deze bezigheid nu en dan onderbroken. Diep nijgend nadert het mannetje het gaaïke, dat zich eerst ont-trekkend aan deze liefkoozingen, zich later geheel overgeeft aan het mingenot en trekkebekkend zitten zij dan een oogenblik bij elkander om vervolgens met des te grooter ijver het nestbouwen te hervatten.

In het eenvoudige, uit takjes vervaardigde nest ligt een hagelwit ei te wachten op het tweede.

De duiven zijn naar de landen getrokken en wanen hun schat voldoende beveiligd in den hoogen boomarm.

En toch is er een, die reeds dagen op dit tijdstip gewacht heeft; uit het nest van mos loert de roover met de fonkelende oogjes naar de begeerde buit. Lenig en gauw komt het eekhoortje te voorschijn, kijkt omzichtig om zich heen, springt van tak op tak, glijdt als eene zonnestraal langs den boomstam, komt een eind verder weer voor den dag en bevindt zich nu in den mik vlak bij het nest der duiven. Zich oprichtend, geheel het lijf omgeven door de lange harige staart, de voorpootjes opgetrokken tegen den buik, dwalen zijn oogjes over de omgeving en dan geen onraad bemerkend, rooft hij het ei en wil zich nu ffuks uit de voeten maken, als een klepwiekend gevleugel de terugkomst van de duiven aankondigt. In een oogopslag hebben zij den diefstal en tevens den dief bemerkt en in dolzinnige woede vallen zij hem aan, geeselen hem met de sterke vleugels, pikken hem met den breeden bek, vervolgen hem in zijne snelle vlucht over de takken en deinzen niet terug als de roover — het ei loslatend — zich met zijne scherpe tanden verweert. Eindelijk kan deze zijn nest bereiken, waar hij, het lijf vol angstig beven, ontkomt aan verdere aanvallen. Een droevig, langgerekt gekoer klinkt door het jonge loover. De vogels treuren dien dag om hun verwoest geluk.

Waar de donkere sparren in altijd duren zang hunne groene kruinen in de hooge lucht heen en weer bewegen, waar het eentonige, ernstig lied der dennen nooit ophoudt, daar heen zijn de duiven getrokken. Nog regeert de lente, de zoetelente over de aarde, alhoewel zij meer tot rijpheid is gekomen en de teere tinten der bladeren dieper van kleur geworden zijn. Intens blauw welft het zwerk zijn hoog koepeldak over de boomen en geeft aan het loover die diep groene tint, die een dennenbosch zoo ernstig maakt.

In het nest boven in den dennenboom wachten twee wandrochtelijke jonge duiven op de terugkomst der ouders.

De glanslooze vederen zijn met een lang dons bedekt, dat vuil geel van kleur, de kleeding onsmakvol maakt.

Geduldig zitten ze naast elkander op het kleine, vlakke nest, waar de minste beweging hen van zou doen afvallen.

Toch rekken zij nu en dan reeds de ronde vleugels, waarvan de nog niet uitgegroeide slagpennen reeds een witten kant laten zien.

Ook wagen zij het, terwijl zij zich met de pooten flink vasthouden, de wieken uit te slaan en kunnen dan klapwiekend doen alsof zij vliegen.

De bekken zijn onevenredig lang vergeleken bij het lichaam, en dat vooral geeft het geheel een wandrochtelijken vorm.

Daar hooren zij den suizenden wiekslag der ouders en piepend begroeten zij hen, dringend vragend om het begeerde voedsel.

De snavels der ouders verdwijnen geheel in de hunne en met druk beweeg vomeeren deze het voedsel in de kelen der jongen.

Dan klinkt de langgerekte, weemoedige zang van het mannetje door de sombere kruinen, tot de ondergaande zon de toppen der boomen in goudenen glans te schijnen zet, totdat de lange schaduwbeelden van de stammen den naderenden nacht aankondigen.

Dagen achtereen heeft de blinkende sikkels door het koren gezwaaid en nu staan de schoven tentsgewijze tegen elkander te wachten op den boer, die den oogst binnen zal halen.

De goudgele stoppels lichten hel op tusschen het diep groene gebladerte van het omringde struikgewas en zoo druk van menschenbeweeg eenigen tijd tevoren, zoo rustig en stil is nu de geheele omgeving.

Hoog door de blauwe lucht komen ze aanzweven, de oude duiven met hunne jongen, die eenmaal uitgevlogen, in grootte niets verschillen van hunne ouders.

Met krachtigen slag bewegen zij zich door het luchtig gewelf.

Hun zekere vlucht getuigt van een doel en dat doel is het stoppelveld, waar de garven met de volgeladen aren hun een goede maaltijd beloven. In lange glijvlucht strijken ze neer, vliegen op de schoven en weten behendig het koren te bemachtigen.

Vervolgens zetten zij zich op de stoppels en zoeken daar naarstig naar de achtergebleven zaden.

Met de kopjes naar den grond gebogen, al hunne aandacht aan dit werk schenkend, bemerken zij niet den vijand, die hen belaagt.

Met gluisperigen gang, sluw en omzichtig, sluip de boerenkat nader, drukt haar lenig lijf nu hier eens achter een aardklomp, dan weer verbergt zij zich achter de schoven, om zoo steeds dichter bij de vogels te komen.

Onrustig zwaait haar staart heen en weer, zenuwschokkend beweegt zich het lijf, trillend sidderen de snorren.

De ooren liggen achteruit, de uitdrukkinglooze oogen schijnen met wreeden glans. Nu ligt hij roerloos neer en wacht. De duiven naderen meer en meer; een lichte siddering beroert het lijf van

Foto J. van der Veen.

BOOMEN EN WATER.
VELDIEPEN IN 'T WATER.

de kat en dan springt deze in hoogen boog vooruit en de nooit falende klauwen grijpen de prooi en drukken deze tegen den bodem.

Woest worstelt de duif om te ontsnappen doch alles is te vergeefs; de scherpe tanden dringen in hare zijde en stervend wordt de buit weggedragen naar het struikgewas.

Slechts eenige plokken blauwe vederen wijzen de plaats van den strijd, slechts eenige bloeddruuppels op de goudgele stoppels is alles, wat van het hier afgespeelde drama getuigenis aflegt.

In wilde dwarreling dansen de sneeuwvlokken door het lucht-ruim en bedekken de landen met het blanke kleed der maagdelijkheid.

Zoo overvloedig als het voedsel des zomers was, zoo schaars is 't nu, en de duiven weten dan ook ternauwernood aan den hongerdood te ontkomen.

Boven de ongerepte sneeuw steken de koppen van spruit- en boerenkool nog uit en hieraan doen de vogels zich te goed, hiermede vullen zij zich de maag en verdrijven voor een oogenblik den nijpenden, snijdenden honger. Armoedig en vermagerd zien ze er uit, de veeren hangen los om het lichaam en het blauw van het gevederde is dof en glansloos.

Verkleumd trekken zij de roode pooten in de vederen en liggen een geheelen tijd in de sneeuw zonder zich te verroeren, tot de honger hen weer dwingt op te staan en van de bevroren koolbladeren te eten.

Dan trekken zij weer met loomen vleugelslag verder om overal het sneeuwenkleed te vinden, dat het zoo begeerde voedsel bedekt.

Des avonds trekken zij in groote zwermen naar de dennenbosschen en zoeken, dicht tegen elkander gedrongen, beschutting tegen de snerpande koude. Maar eindelijk is ook deze worsteling om het bestaan gestreden en als de natuur het zware juk van den winter heeft afgeworpen, herleven ook zij, de vederen worden weer glanzend, het roze van de borst verdiept zijn tint, de oogen fonkelen weer van levenslust en als de knoppen zwellen, als de groei-kracht der aarde naar buiten treedt, als de stammen der beuken gaan glimmen, dan klinkt door de hooge boomgewelven het ernstige, weemoedige gekoer der duiven, dan hervat zich de strijd tusschen de medeminnaars, dan groeit in hen de liefde tot een onbedwingbaren hartstocht en wederom vangt aan het leven van paren en nestelen. Wederom is het lentetijd.

Utrecht.

H. E. KUYLMAN.

BOOMEN EN WATER.

WANNEER we van de zomerkade onzer rivieren naar den dijk wandelen langs den veerweg, die als een verhoogde dam door het lage land voert, dan zien we weinig boomen. Langs de zomerkade, bespoeld door den stroom, groeien de lage wilgenstruiken, die zich overal in den vochtigen grond hebben genesteld, waar het water der rivier toevallig een tak van deze taaie plant heen voerde. Verderop in de uiterwaard, in het weiland dat ieder

jaar eenige malen onderloopt, vinden we, naast sleedoornstruiken, overal de Wilg terug. In verschillenden vorm, nu eens als struiken tot boschjes vereenigd, dan als knotwilgen, die dan gewoonlijk in lange rijen langs de slootjes staan, en een enkele keer ook als volslagen boom, die een korten stam vormt en zich splitst in een drie- of viertal grootere takken. Zoo staat hij dan als eenzame boomfiguur ten prooi aan wind en water. Dichter bij den dijk krijgen we eenige meerdere variatie in den boomgroei. Zwarte en canadese Populieren rijen zich langs de weilanden, die grenzen aan den dijk, Iepen en Esschen komen hier ook vrij veelvuldig voor en, eenmaal over den dijk of op de grens van de diluviale heuvelgronden, vinden we Acacia en Eik, Beuk en Eschdoorn.

Uit deze opeenvolging blijkt, wat trouwens door ieder kan worden opgemerkt, die gewoon is zich rekenschap te geven van wat hij op zijne wandelingen ziet, dat de boomen aan de vochtigheid van den bodem verschillende eischen stellen. De boomen, die van oudsher onze „lage landen aan de zee”, onze polders en uiterwaarden bevolkt hebben, moeten uit den aard der zaak niet bang voor een beetje vocht zijn. Inderdaad kunnen Wilg en Els, Populier en Iep, Linde en Esch vrij veel water verdragen. Toch is er tusschen deze alle nog een groot verschil. We moeten hierbij twee dingen onderscheiden. Ten eerste het opnemen van vocht uit den bodem, indien de boom volop kan krijgen, en ten tweede de geschiktheid, om zich aan verschillende graden van bodemvochtigheid aan te passen.

De Els bijvoorbeeld neemt van al onze inlandsche soorten het meeste water uit den bodem op, en heeft eene zoo groote hoeveelheid ook beslist noodig; hij wil niet groeien op drogen grond. Op onze droge zandgronden zal men hem dan ook tevergeefs zoeken. Anders gedraagt zich de Berk. Ook deze zuigt in waterrijke streken veel vocht op, doch kan zich tevens uitstekend in drogere omgeving schikken. In zandigen bodem vindt men den Berk dan ook op heuvels, die slechts na regenbuien vocht bevatten, maar die ommachtig zijn, het eenigen tijd langer vast te houden.

In watergebruik nu staat zoals we reeds zeiden, de Els bovenaan. Daarna volgen, ongeveer in deze volgorde, Wilg, Esch, Populier en Berk. Iepen, Eiken en Eschdoorns hebben al weer minder water noodig, en op de meest waterarme gronden zijn op hun plaats de Spar en de Den.

Wie boomen plant, dient hiermee rekening te houden, en de gewoonte, om in bepaalde streken bepaalde boomsoorten voor de beplanting van wegen en weilanden te gebruiken, is het bewijs, dat ook onze voorvaders daarmee rekening gehouden hebben.

Hoe staat het nu met de geschiktheid om zich in anderen vochtigheidstoestand van den bodem thuis te gevoelen? De Els, we zeiden het reeds, bezit die geschiktheid al in zeer geringe mate. Ook het aanpassingsvermogen van den Beuk is in dezen niet groot. Hij onttrekt vrij veel water aan den grond, doch plaatst men hem in te vochtigen bodem, dan sterft hij of komt niet tot volkomen ontwikkeling. Eveneens zijn gevoelig de Esch-

Foto J. van der Veen.

BOOMEN EN WATER.
WILGEN IN 'T WATER

doorn, die niet veel, en de Esch, die wel veel water verdraagt. Gemakkelijker zijn de Eik en de Canadeesche Populier. Ze regelen hun waterverbruik beter naar den rijkdom aan vocht van den bodem. Ook de Spar en Den kunnen, hoewel ze het best thuis zijn op droge gronden, toch in vochtigen bodem tieren. De meeste onverschilligheid in dezen vertoont echter de Berk. Men vindt hem in den sponzigen bodem onzer venen, op moerassige heiden, aan de oevers van beken, maar ook op de droge kammen onzer meest onvruchtbare heuvelruggen.

J. VAN DER VEEN.

HET „HUIS VAN HUYDECOPER” TE AMSTERDAM

(NU SINGEL 548).

GEVAARLIJK dicht bij de plek van afbraak, die aan de hoofdstad een ruimere Vijzelstraat moet bezorgen, staat het aloude „Huis van Huydecoper”. Wel is het niet meer het trotsche huis, dat de 17de- en 18de-eeuwen elkander aanwezen en domineert het niet meer in de buurt zooals dit het geval was toen het hier nog een betrekkelijk nieuw stadsdeel heette, maar toch zou het heel jammer geweest zijn wanneer ook deze getuige uit Oud-Amsterdam's grootsch verleden had moeten verdwijnen.

Toen Oud-Schepen Joan Huydecoper in 1639 de huizen van Jan Huycker den smid, Pieter van den Bosch den vleeschhouwer en het pakhuis van Willem Jonckheyn kocht om ze te laten afbreken en op de vrijgekomen plek door den beroemden Philip Vingboons het huis te doen bouwen, dat de bewondering der tijdgenooten zou gaande maken, was het hier het uiterste puntje van de stad. Aan de achterzijde van het nieuwe perceel, waar het koetshuis zou komen, was nog geen spoor van een Reguliersdwarsstraat en stuitte men op den wal, die door twee bolwerken geflankeerd werd, waarvan het eene den naam van Majoors Bolwerck droeg. Het nieuwe huis was bijna een buitenplaats te noemen wat de ligging betref, maar in voorkomen en verdeling toonde het alle overeenkomst met de beroemde patricische „grafpallais”.

Het wordt in Vingboons' eigen werk beschreven als volgt: „De Gevel is geheel uytte gront van witte Benthemer steen opgehaelt, en het Huys sterck en vast, van binnen heel cierlijk gemaectt, voornamentlijk de groote Sael met de Zy-kamer, welcker soldering van onderen met vergult Loofwerck, en voorts de geheele Kamer deur, alles naer den eisch gewrocht is, gelijk oock alle andere vertrecken. Het heeft wijders een heel cierlycke groote Tuyn, met een Fonteyn, beneffens eenige Statuen daerin, waer aen volght een Paerde-Stal, met een Stal-Kamer, en gaet men voorts achter uyt met een groote Poort, beneffens alle de andere gemacken beneden. (t Bovenhuys) is vorder van alles seer net ende wel uytgewerckt”.

Waarmee de befaamde bouwmeester wellicht niet in de eerste plaats zijn eigen werk wilde prijzen, maar wél behoefte gevoelde te zeggen dat hij in Mr. Joan Huydecoper een bouwheer had gevonden, die hem uit onbekrompen beurs in de gelegenheid had gesteld het geheele gebouw zoo goed en zoo modern mogelijk af te werken.

Als Melchior Fokkens in 1662 bij de beschrijving van de stad tot de Koningsgracht nadert, is het eerste huis dat zijn aandacht bezig houdt dat van Huydecoper. „Zij (dat is de Konings-graft), schrijft hij, „wierdt oock genaamt de Singel, alzo dit voor 80 jaren de Singel buyten de Stadt was; deze Burghwal staat oock cierlijk met groene Boomen beplant; aan 't end na 't Zuyden staat de Reguliers Tooren, daar voor dezen een Stadts-poort was: weynigh voort-gaande ziet men het heelijcke witte Huys, dat wel eer is gebouwt van de Heer Burgemeester Huydekooper, een Huys meer als gemeen aanzienlijk, de Gevel is heel zwaar en net getimmert”.

Van de schatten, die het huis in Huydecoper's tijd bevatte, weten wij niets. Maar waar hij bekend staat als minnaar van

kunsten en wetenschappen, en het — gelukkig modeverschijnsel! — tot de gewoonte der rijkgeworden koopmansfamilies behoorde de wanden en kamers te over-laden met schilderijen en kunst-curiositeiten van allerlei aard, daar mag worden aangenomen dat ook het huis aan den Singel een waar museum was, — een van de vele die Amsterdam in de 17de en de 18de eeuw aan te wijzen had. Ook den dichters was onze latere burgemeester zeer genegen en hij maakte deel uit van de gasten bij het St. Lucasfeest op den St. Jorisdooelen, toen Vondel daar als dichter werd gekroond. De bard droeg hem o. a. in 1660 zijn „Koning Edipus, uit Sofokles” op, in welks opdracht hij o.m. zeide: „Het zal niemant onbillijk schijnen, dat dit treurspel, in Nederduitsch uitgegeven, zoekt te schuilen onder d'aengename schaduw van den Ridder heere van Maarseveen, hanthaver van de edele tooneelpoëzye, wiens luister, onder het beleit van onze staetkundige regeerders, dagelyx toeneemt...”

Later werden de schatten der Huydecoper's aangevuld met die der Coymans'en, met wie de familie geparenteerd was. Dat was lang nadat Joan Huydecoper de heerlijkheid Maarseveen uit de domeinen 's lands van Utrecht gekocht had en aan zijn naam — als zovele opgeklommenen uit zijn tijd — de „pauwestaart” van Maarseveen had verbonden. Sedert worden hem, die in 1637 reeds door koningin Christina van Zweden tot den ridderstand werd verheven, allerlei gewichtige

en eervolle zendingen opgedragen. Hij behoort tot het gezantschap, dat in 1650, bij de poging tot belegering der stad door Willem II, tot diens rechterhand Graaf Willem Frederik wordt afgezonden om dezen Amsterdam's meening te doen weten en te raden zich terug te trekken; in 1655 is hij Amsterdam's afgevaardigde naar 't Hof van den keurvorst van Brandenburg bij den doop van diens zoon, in 1660 vervult hij wegens Amsterdam een dergelijke functie bij de troonsbeklimming van Karel II.

Hij was dus in alle opzichten een voornaam en gewichtig man, zoodat de lof, hem door Vondel toegezwaaid toen de groote Quellijn het marmeren borstbeeld van den bekenden magistraat had gewrocht, niet al te overdreven was:

De Burgervader en trouw-
hartige beschermer
Der koopstadt, daer de Nijt
haer pijlen op verschieft.
Christine heeft dien helt het
ridderzwaert gegeven,
De Keurvorst welkomt hem
als stadts Gezant in 't hof.
Het lust den burger hem in
marmersteen t'aenschouwen:
Maer schooner staet de man
in 't hart des volx gehouden.

Zulk een man paste zulk een huis. En het heeft lang geduurd eer de omgeving dat huis met gebouwen van gelijke hoogte en waarde naar de kroon dorst steken.

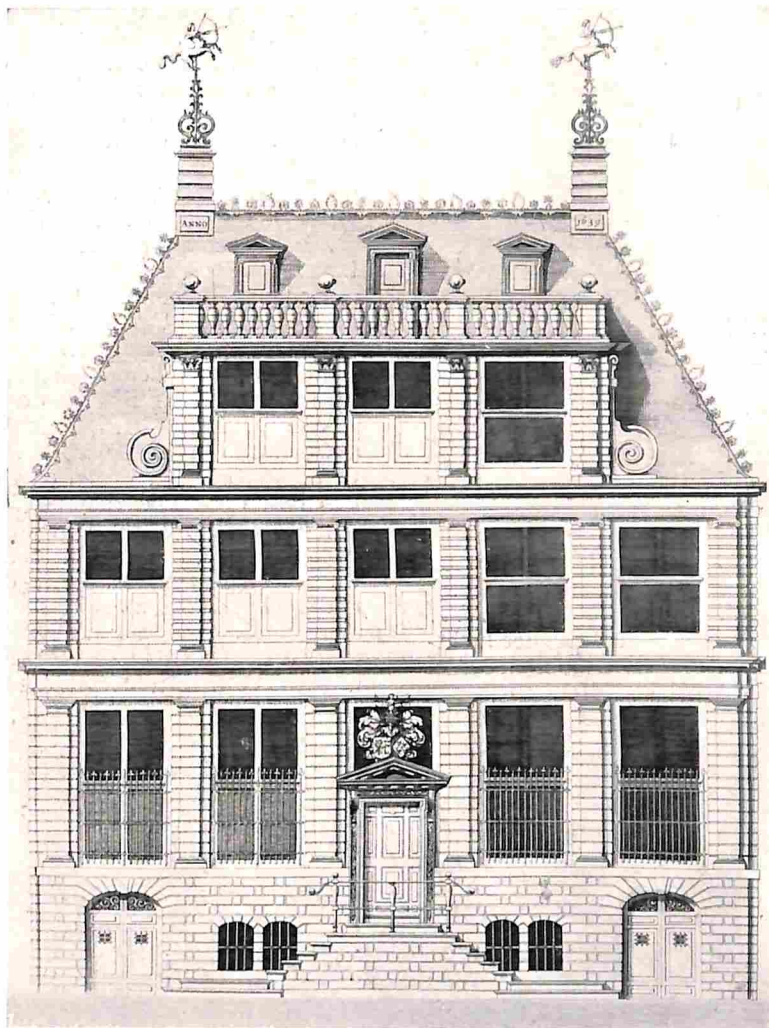
Inwendig zoeken men niet naar overblijfselen der „nette timmerarie” uit Vingboons tijd. De tegenwoordige bestemming, die van een modern kantoor met opslagplaats voor de papier-branches, is natuurlijk — de levende tijd gaat boven het verleden, zoo deed ook dit verleden op zijn tijd tegenover wat hem voorafging — lang in botsing gekomen met hetgeen aan vormen en verdeelingen uit Vingboons' dagen herinnerde. De tegenwoordige eigenaar, de heer Loeber, had de vriendelijkheid mij het inwendige van heden te doen zien; alleen een geschilderd plafond, maar blijkbaar van na des bouwmeesters tijd, is wat uit oude dagen overbleef. De oude schouw is indertijd naar 's Rijks Museum gegaan en een Vingboons-achtig binnenpoortje, dat zich bij den ingang van de vestibule bevond, is aan de firma Jan Kol te Utrecht gekomen.

Toch doen de hoofdvormen van het gebouw nog aan de lijnen van het Huys van Huydecoper denken.

CORN. J. GIMPEL.

TURKSCHE SPREEKWOORDEN.

— Het vossenleven begint bij den leeuwendood.
— Wie weinig geeft, geeft uit zijn hart, wie veel geeft uit zijn geldvoorraad.
— Wie in een boom klimt, raakt vaak zijn schoenen kwijt. (N.B. Men klimt in het Oosten barrevoets en beneden staande schoenen worden vaak gestolen; de zin is: Verhef u niet lichtzinnig.)

HET HUIS VAN HUYDECOPER IN DE ZEVENTIENDE
EEUW. VOORGEVEL.